

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет обліку та фінансів
Кафедра фінансів, економічних досліджень і туризму

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти
Магістр

на тему: «Оцінка доходів і витрат комерційного банку»

Виконав: здобувач вищої освіти
за освітньо-професійною програмою
Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок
другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 072 Фінанси, банківська
справа, страхування та фондовий ринок
групи 1
Музикант В. С.
Керівник: Дорогань-Писаренко Л. О.
Рецензент: Савченко О. О.

Полтава 2025 року

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет обліку та фінансів

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Освітньо-професійна програма

Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

спеціальність 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

рівень вищої освіти другий (магістерський)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ Олексій ЗОРЯ

14 листопада 2024 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

Музиканта Віталія Сергійовича

1. Тема роботи: «Оцінка доходів і витрат комерційного банку»

керівник роботи: кандидат економічних наук, професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Дорогань-Писаренко Людмила Олександрівна

Затверджено засіданням кафедри протокол № 3 від 14 жовтня 2024 р.

2. Строк подання здобувачем вищої освіти роботи 15 грудня 2025 р.

3. Вихідні дані до роботи:

- фінансова звітність згідно з МСФЗ, Звіт про управління (Звіт керівництва), Звіт незалежного аудитора Публічного акціонерного товариства акціонерний банк «Південний» за 2022-2024 рр.;
- інші інформаційні дані.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

Розділ 1. Теоретичні основи оцінки доходів і витрат комерційного банку.

Розділ 2. Аналіз доходів і витрат комерційного банку.

Розділ 3. Управління доходами і витратами комерційного банку.

5. Перелік графічного матеріалу: схеми, рисунки, графіки, діаграми за темою та об'єктом дослідження.

6. Дата видачі завдання: 14 листопада 2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Вибір і затвердження теми роботи.	09.10.2024 р. – 14.10.2024 р.	
2	Затвердження завдання на кваліфікаційну роботу, узгодження плану	15.10.2024 р. – 14.11.2024 р.	
3	Опрацювання літературних джерел	15.11.2024 р. – 10.11.2025 р.	
4	Збір, вивчення і обробка інформації, необхідної для виконання роботи	15.11.2024 р. – 10.11.2025 р.	
5	Виконання теоретичного розділу роботи	15.11.2024 р. – 03.02.2025 р.	
6	Виконання аналітичних розділів роботи	04.02.2025 р. – 10.11.2025 р.	
7	Оформлення тексту роботи	11.11.2025 р. – 16.11.2025 р.	
8	Перевірка на наявність текстових запозичень з інших джерел	17.11.2025 р. – 21.11.2025 р.	
9	Попередній захист роботи на кафедрі	24.11.2025 р. – 26.11.2025 р.	
10	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень і пропозицій	27.11.2025 р. – 03.12.2025 р.	
11	Нормо-контроль	04.12.2025 р. – 10.12.2025 р.	
12	Захист кваліфікаційної роботи	22.12.2025 р. – 24.12.2025 р.	

Здобувач вищої освіти _____ Віталій МУЗИКАНТ
(підпис)

Керівник роботи _____ Людмила ДОРОГАНЬ-ПИСАРЕНКО
(підпис)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ДОХОДІВ І ВИТРАТ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ.....	9
1.1. Економічна сутність доходів і витрат комерційного банку та їх класифікація.....	9
1.2. Методичні напрями аналізу доходів і витрат комерційного банку...	14
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДОХОДІВ І ВИТРАТ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ.....	21
2.1. Аналіз фінансово-майнового стану банку.....	21
2.2. Аналіз доходів і витрат банку.....	36
2.3. Аналіз фінансових результатів і рентабельності діяльності банку...	46
РОЗДІЛ 3. УПРАВЛІННЯ ДОХОДАМИ І ВИТРАТАМИ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ.....	53
3.1. Сутність та напрями управління доходами і витратами комерційного банку.....	53
3.2. Вплив управління доходами і витратами на прибутковість діяльності комерційного банку.....	57
ВИСНОВКИ.....	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	76
ДОДАТКИ.....	84

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах мінливого зовнішнього середовища, ключовою складовою фінансової стійкості всієї банківської системи є прибутковість, що забезпечує ефективну діяльність комерційних банків. Необхідною умовою ефективного управління фінансовою діяльністю комерційного банку є проведення аналізу його доходів і витрат. Цей аналіз слугує індикатором отримання прибутку, що є критично важливим для сталого функціонування та подальшого розвитку банку.

Головна мета такого аналізу полягає у виявленні резервів для зростання прибутковості, пошуку додаткових джерел підвищення доходів та обґрунтуванні пропозицій щодо мінімізації і вдосконалення структури витрат.

Доходи банку – це загальний обсяг грошових надходжень, отриманих у результаті проведення активних операцій та надання банківських послуг. Доходи мають бути достатніми не лише для покриття операційних витрат, але й для нарощення власного капіталу та виплати дивідендів акціонерам, що підвищує авторитет банку та зміцнює його конкурентну позицію. Витрати трактуються як зменшення економічних вигод (вибуття активів чи зростання зобов'язань), що призводить до зменшення власного капіталу (за винятком розподілу чи вилучення капіталу власниками). Доходи і витрати поділяються на процентні та непроцентні.

Необхідність виявлення факторів прибутковості є постійною, але в періоди криз і погіршення економічної ситуації проблема якісного аналізу доходів і витрат набуває особливої актуальності та стратегічного значення.

Таким чином, актуальність обрання теми щодо оцінки доходів і витрат банку зумовлена необхідністю забезпечення фінансової стійкості та підвищення конкурентоспроможності банку в умовах нестабільного ринкового середовища. Глибокий аналіз цих показників дозволяє ефективно управляти прибутковістю, оптимізувати операційні процеси та своєчасно виявляти внутрішні резерви для

досягнення стратегічних цілей установи.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Кваліфікаційна робота виконана в межах програми науково-дослідних робіт кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму за темою: «Удосконалення методичних підходів аналітичного забезпечення та організаційно-економічного механізму фінансово-кредитних відносин в аграрній сфері й інших галузях економіки» (Державний реєстраційний номер: 0125U002003).

Мета і завдання дослідження. Мета дослідження полягає у проведенні оцінки доходів і витрат комерційного банку та обґрунтуванні напрямів збільшення доходів, оптимізації витрат та підвищення його прибутковості. Для досягнення мети в роботі поставлено такі завдання:

- розкрити сутність та класифікувати доходи і витрати комерційного банку;
- узагальнити наукові підходи щодо напрямів аналізу доходів і витрат комерційного банку та обґрунтувати систему показників оцінювання рентабельності його діяльності;
- ознайомитися з методичними прийомами за допомогою яких проводиться комплексне оцінювання доходів і витрат банку;
- провести аналіз фінансово-майнового стану банку;
- здійснити структурно-динамічний аналіз доходів і витрат банку;
- проаналізувати динаміку показників фінансових результатів і рентабельності діяльності банку;
- узагальнити напрями вдосконалення управління доходами і витратами комерційного банку;
- визначити вплив управління доходами і витратами на прибутковість діяльності комерційного банку;
- провести SWOT-аналіз доходів і витрат комерційного банку з метою розробки стратегії, спрямованої на підвищення прибутковості діяльності.

Предмет і об'єкт дослідження. Предметом дослідження є теоретико-методичні основи та практичні аспекти оцінки доходів і витрат банку. Об'єктом

дослідження є напрями аналізу, система показників оцінювання доходів і витрат та шляхи підвищення прибутковості діяльності Акціонерного банку «Південний».

Методи дослідження. Основою дослідження є праці вітчизняних і зарубіжних вчених з проблем оцінювання доходів і витрат банку та визначення напрямів управління ними.

Для реалізації поставлених завдань дослідження використовувалися такі методи: абстрактно-логічний – для формулювання мети та визначення завдань дослідження; теоретичного узагальнення – для визначення сутності та видів доходів і витрат, обґрунтування системи показників оцінювання рентабельності діяльності банку; аналізу і синтезу, індукції та дедукції – для аналізу доходів, витрат, фінансових результатів і рентабельності діяльності банку, формулювання висновків за підсумками досліджень; табличний і графічний – для наочного відображення результатів досліджень; горизонтального та вертикального аналізу – для структурно-динамічної характеристики доходів і витрат банку.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою виконання роботи слугували Фінансова звітність згідно з МСФЗ, Звіт про управління (Звіт керівництва), Звіт незалежного аудитора Публічного акціонерного товариства акціонерний банк «Південний» за 2022-2024 рр., а також інформація Національного банку України щодо показників діяльності банків.

Наукова новизна та практичне значення одержаних результатів. Наукова новизна одержаних автором результатів полягає у наступному:

- узагальнено наукові підходи щодо класифікації доходів і витрат банку та напрямів їх аналізу;
- систематизовано наукові підходи щодо методичних прийомів оцінки доходів і витрат банку;
- проведено комплексну оцінку доходів і витрат Акціонерного банку «Південний»;

- узагальнено напрями управління доходами і витратами;
- запропоновано методику SWOT-аналізу доходів і витрат банку як інструменту підвищення рівня прибутковості його діяльності;
- запропоновано напрями збільшення доходів та оптимізації витрат для банку.

Особистий внесок здобувача. Кваліфікаційна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням. Усі розробки та пропозиції, що містяться в роботі, належать особисто автору.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження доповідалися й одержали позитивну оцінку на II Міжнародній науково-практичній конференції молодих вчених «Фінансові механізми забезпечення відновлення економіки України в сучасних умовах» (м. Ірпінь, 26.02.2025 р.) та VIII Всеукраїнській науково-практичній конференції «Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін» (м. Полтава, 30.10.2025 р.).

Публікації. За результатами дослідження опубліковано 2 наукових праці загальним обсягом 0,25 друк. арк., в тому числі у матеріалах конференцій – 2 тези доповідей обсягом 0,23 друк. арк.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел, що нараховує 61 найменування, містить 19 таблиць, 9 рисунків, 8 додатків. Основний зміст кваліфікаційної роботи викладено на 75 сторінках друкованого тексту.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ДОХОДІВ І ВИТРАТ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

1.1. Економічна сутність доходів і витрат комерційного банку та їх класифікація

Економічна сутність доходів і витрат комерційного банку значно відрізняється від сутності доходів і витрат звичайного підприємства, оскільки банк торгує грошима та фінансовими послугами.

Доходи банку – це зростання економічних вигод упродовж звітного періоду, яке призводить до збільшення власного капіталу банку. Вони є платою, яку банк отримує за надання своїх ключових продуктів і послуг. На відміну від промислових підприємств, де дохід генерується від продажу товарів, основний дохід банку генерується через операції, що створюють ризик та часову вартість грошей. Банк залучає кошти за нижчою ціною (депозити) та розміщує їх за вищою (кредити), а також надає некредитні послуги (комісії).

Відповідно до Правил бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України, дохід – це збільшення економічних вигід протягом звітного періоду у формі надходжень, поліпшення активів або зменшення зобов'язань. Результатом цього є збільшення власного капіталу, за винятком збільшення, пов'язаного з внесками учасників [35].

На думку, Ю.П. Макаренко та К.С. Мороховець, доходи банку – це загальний обсяг грошових надходжень, які банк отримує у результаті проведення активних операцій та надання різноманітних банківських послуг [27]. Доходи мають критичне значення, оскільки вони повинні бути достатніми не лише для покриття всіх операційних витрат, але й для: нарощення власного капіталу банку; виплати доходу (дивідендів) акціонерам. Виконання цих функцій підвищує авторитет фінансової установи та зміцнює її конкурентну позицію на

ринку. У продовження Н.Г. Фатюха та Т.А. Гришунова зазначають, що доходи банку є фінансовою основою його діяльності, забезпечуючи виконання двох ключових стратегічних завдань:

- покриття операційних витрат (переважна частина доходів використовується для компенсації поточних витрат, пов'язаних з основною банківською діяльністю, що гарантує фінансову самоокупність і стабільність операцій;

- формування капіталу для розвитку (залишок доходів формує чистий прибуток, який, у свою чергу, спрямовується на створення фондів і резервів, необхідних для ефективного управління ризиками та забезпечення самофінансування довгострокового розвитку банківської установи [59].

Доходи комерційного банку зазвичай класифікують за джерелом їх походження, що відображає основні напрями його діяльності (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Класифікація доходів банку за джерелом їх походження

Вид доходів	Характеристика
Процентні доходи	Доходи за кредитами, наданими клієнтам (юридичним і фізичним особам); доходи за коштами, розміщеними в інших банках; доходи за цінними паперами. Головне джерело доходу – заробіток на різниці процентних ставок.
Комісійні доходи	Доходи за розрахунково-касове обслуговування; комісії за перекази, гарантії, інкасацію, обслуговування карток, операції з іноземною валютою. Дохід від посередницьких послуг, не пов'язаний з кредитним ризиком.
Торгівельні доходи	Дохід від операцій купівлі-продажу іноземної валюти, банківських металів, цінних паперів (курсові різниці та різниці від переоцінки). Дохід від біржової та інвестиційної діяльності банку.
Інші операційні доходи	Доходи від оренди майна, штрафи, пені, неустойки, одержані від клієнтів. Доходи, не пов'язані з основним банківським продуктом, але виникають у процесі діяльності.

Витрати банку – це зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або зростання зобов'язань, яке призводить до зменшення власного капіталу банку.

Відповідно до Правил бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України, витрати – це зменшення економічних вигід протягом облікового

періоду у вигляді вибуття чи амортизації активів або виникнення зобов'язань. Результатом цього є зменшення власного капіталу, за винятком зменшення, пов'язаного з виплатами учасникам [35].

Економічна сутність витрат банку полягає у платі за залучення та утримання ресурсів (грошових, матеріальних, людських), необхідних для генерування його доходів. Основна відмінність від звичайного підприємства полягає в тому, що найбільша стаття витрат – це плата за залучені гроші (процентні витрати).

О.В. Корват та К.О. Філіпченко провели порівняння складових частин термінів «доходи» та «витрати» з точки зору їхнього впливу на економічні вигоди та власний капітал (табл. 1.2) [20]:

Таблиця 1.2

Порівняльна характеристика складових частин понять «доходи» та «витрати»

Поняття «доходи»	Поняття «витрати»
Зростання економічних вигід у результаті:	Зменшення економічних вигід у результаті:
- або надходжень чи поліпшення активів	- або вибуття чи амортизації активів
- або скорочення зобов'язань	- або виникнення чи збільшення зобов'язань
Результат доходів – збільшення вартості власного капіталу (за винятком, збільшення, пов'язаного зі внесками учасників)	Результат витрат – зменшення вартості власного капіталу (за винятком зменшення, пов'язаного з виплатами учасникам)

Проведене порівняння складових характеристик доходів і витрат (див. табл. 1.2) наочно демонструє їх сутнісну протилежність.

У науковій літературі існує традиційний підхід до класифікації фінансових результатів. Так, Ю.П. Макаренко та К.С. Мороховець зазначають, що як доходи, так і витрати банку, традиційно поділяються на процентні та непроцентні [27].

Що стосується бухгалтерського обліку, то, як зауважують О.В. Корват та К.О. Філіпченко, банк веде облік доходів і витрат за принципом нарахування, використовуючи рахунки класів 6 та 7 Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України. Цей підхід забезпечує детальну класифікацію, яка включає:

- доходи: процентні, комісійні, результат від переоцінки й операцій

купівлі-продажу, інші операційні доходи, інші доходи, а також повернення списаних активів;

- витрати: процентні, комісійні, інші операційні витрати, загальні адміністративні витрати, інші витрати, відрахування в резерви та податок на прибуток.

Саме ця класифікація застосовується Національним банком України для агрегування статистичних даних щодо доходів і витрат усього банківського сектору [20]. Також, доходи і витрати групують в залежності від: видів діяльності (операційна, фінансова, інвестиційна); віднесення їх до складу активів чи зобов'язань (кредити, депозити, цінні папери); здійснених операцій (депозитні, кредитні, платіжні, валютно-обмінні, факторингові, лізингові, розрахунково-касові, міжбанківські).

На підставі узагальнення наукових підходів у табл. 1.3 представлено класифікацію доходів і витрат банку [17, 18, 20, 21, 27, 35, 59].

Таблиця 1.3

Класифікація доходів і витрат банку

Класифікаційна ознака	Види доходів та витрат
1	2
За видами діяльності	- доходи і витрати за результатами операційної діяльності; - доходи і витрати за результатами фінансової діяльності; - доходи і витрати за результатами інвестиційної діяльності.
За Планом рахунків бухгалтерського обліку банків України	Відповідно до класу 6: - процентні доходи; - комісійні доходи; - результат від переоцінки; - результат від операцій купівлі-продажу; - інші операційні доходи; - інші доходи; - повернення списаних активів. Відповідно до класу 7: - процентні витрати; - комісійні витрати; - інші операційні витрати; - загальні адміністративні витрати; - інші витрати; - відрахування в резерви; - податок на прибуток.

Продовж. табл. 1.3

1	2
За видами операцій	- доходи та витрати за кредитними операціями; - доходи та витрати за депозитними операціями; - доходи та витрати за розрахунково-касовими операціями; - доходи та витрати за валютно-обмінними операціями; - доходи та витрати за операціями з цінними паперами; - доходи та витрати за іншими операціями.
За активами та зобов'язаннями	- доходи та витрати за кредитами; - доходи та витрати за грошовими коштами; - доходи та витрати за цінними паперами; - доходи та витрати за іншими активами; - доходи та витрати за коштами клієнтів; - доходи та витрати за коштами банків; - доходи та витрати за іншими зобов'язаннями.
За ступенем регулярності	- регулярні; - нерегулярні (надзвичайні).
За впливом на грошові потоки	- грошові; - негрошові.

Таким чином, класифікація доходів і витрат банку є багатоаспектною і ґрунтується на двох ключових підходах: бухгалтерському обліку та економічній сутності.

1. Обліковий підхід визначений Планом рахунків (класи 6 і 7). Цей підхід базується на принципі нарахування і забезпечує деталізацію для комплексного оцінювання. Він поділяє доходи на: процентні, комісійні, від переоцінки, інші операційні, а витрати на: процентні, комісійні, адміністративні, відрахування в резерви.

2. Економічний підхід традиційно поділяє фінансові результати на процентні (основна діяльність) та непроцентні (комісійні, адміністративні та інші), що є ключовим для аналізу чистого процентного доходу і маржі.

Отже, комплексна класифікація забезпечує як достовірний фінансовий облік згідно з вимогами НБУ, так і аналітичну базу для оцінки ефективності різних видів діяльності банку.

1.2. Методичні напрями аналізу доходів і витрат комерційного банку

Ефективне фінансове управління комерційним банком базується на аналізі його доходів і витрат. Цей аналіз є орієнтиром для забезпечення прибутковості – необхідної умови для функціонування та розвитку банку. Головна мета такого аналізу, зазначають Ю.П. Макаренко та К.С. Мороховець, полягає у виявленні резервів для зростання прибутковості, пошуку додаткових джерел підвищення доходів та обґрунтуванні пропозицій щодо мінімізації і вдосконалення структури витрат [27].

Банки щоденно акумулюють детальні статистичні дані про свої операції (обороты та залишки на рахунках), які щомісячно подаються до Національного банку України. НБУ, своєю чергою, оприлюднює оборотно-сальдові баланси кожної установи на своєму сайті. Доступність статистичних даних, на думку О.В. Корват та К.О. Філіпченко, дає змогу не лише керівництву банку досліджувати тенденції та виявляти резерви підвищення результативності, але й усім зацікавленим особам (інвесторам, клієнтам, державним органам) аналізувати процеси формування фінансових результатів [20].

Необхідність виявлення факторів прибутковості є постійною, але в періоди криз і погіршення економічної ситуації проблема якісного аналізу доходів і витрат набуває особливої актуальності та стратегічного значення.

Банківські установи ведуть облік своїх доходів та витрат, а Національний банк України оприлюднює відповідну статистику, керуючись Правилами бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України. З огляду на це, під час аналізу доходів і витрат для забезпечення співставності статистичної інформації доцільно використовувати переважно саме бухгалтерські дані.

Аналіз доходів і витрат банку є ключовим елементом оцінки його фінансової стійкості, ефективності та прибутковості. Він є комплексним і традиційно включає декілька основних напрямів.

1. Структурний та динамічний аналіз. Передбачає оцінку структури

доходів та витрат (визначення питомої ваги кожного виду доходу (наприклад, процентного, комісійного) та витрат (адміністративні, процентні) у загальній сумі. Це дозволяє визначити, які статті є основними джерелами доходів або найбільшими статтями витрат банку) та проведення аналізу динаміки (порівнюються доходи і витрати за різні періоди з метою визначення тенденції їх зміни).

2. Аналіз показників прибутковості. Передбачає розрахунок показників чистого процентного доходу; чистого комісійного доходу та проведення коефіцієнтного аналізу.

3. Факторний аналіз. Передбачає виявлення та оцінку впливу факторів, які обумовили зміну доходів і витрат.

4. Аналіз за центрами відповідальності (внутрішній аналіз). Застосовується для управлінського обліку з метою визначення дохідності й витратності окремих банківських продуктів та оцінки ефективності окремих філій.

На підставі узагальнення думок науковців щодо проведення аналізу доходів, витрат та фінансових результатів визначено три основні підходи до його проведення. Науковці пропонують такі підходи до проведення оцінювання: комплексний (фінансовий), функціональний (управлінський) та регуляторний (зовнішній). Кожен із них має свою мету та набір інструментів.

Комплексний (фінансовий) підхід є основним для оцінки загальної прибутковості, ефективності та стійкості банку і використовується як зовнішніми користувачами (інвесторами), так і внутрішніми фінансовими службами. У його межах проводиться структурний та динамічний аналіз статей доходів і витрат для оцінки їхніх змін у часі та питомої ваги, коефіцієнтний аналіз для оцінки ефективності управління активами та капіталом, аналіз чистого процентного та комісійного доходу для вимірювання ефективності основних операцій, а також факторний аналіз для кількісного визначення впливу окремих чинників (обсяг, ставка, структура) на прибуток.

Функціональний (управлінський) підхід слугує для внутрішнього

керівництва і фокусується на оцінці ефективності на мікрорівні та управлінні витратами (cost management). Він включає аналіз за центрами відповідальності, де оцінюється прибутковість окремих підрозділів або філій (часто з використанням внутрішнього трансфертного ціноутворення), та аналіз прибутковості продуктів і сегментів клієнтів, де за допомогою калькулювання собівартості послуг (наприклад, методом activity-based costing) визначається їхня реальна вигода. Також використовується аналіз «Витрати – Обсяг – Прибуток» для визначення точки беззбитковості.

Регуляторний (зовнішній) підхід застосовується Національним банком України для нагляду та моніторингу системних ризиків. Він акцентує увагу на аналізі якості активів та резервування, оцінюючи вплив обсягу відрахувань у резерви під очікувані збитки на чистий прибуток, а також на стрес-тестуванні, яке моделює вплив шоківих сценаріїв (наприклад, кризи або зростання ставок) на доходи і витрати банку, оцінюючи його стійкість.

Таким чином, ці три підходи у своїй сукупності забезпечують всебічну оцінку фінансових результатів банку – від зовнішньої звітності до внутрішнього управління ефективністю та контролю ризиків.

Основні завдання аналізу доходів і витрат банку представлено на рис. 1.1.

Основні завдання аналізу доходів і витрат банку		
Оцінка рівня дохідності банківської діяльності	Визначення резервів підвищення прибутковості банківської діяльності шляхом збільшення доходів або оптимізації витрат	Прогнозування майбутнього фінансового стану банку

Рис. 1.1. Основні завдання аналізу доходів і витрат банку

А.С. Рибалко та О.В. Зайцев пропонують деталізувати завдання аналізу доходів і витрат банку такими завданнями: комплексна діагностика доходів і витрат (їх динаміки, структури та коефіцієнтних показників), виявлення чинників, що впливають на їх формування, оцінка рівня доходності з розробленням заходів для використання резервів підвищення прибутковості, а також прогнозування фінансового стану банку на основі аналізу взаємозв'язку ключових елементів балансу [43].

Для проведення аналізу доходів і витрат банку використовують різні методичні прийоми, які можна згрупувати за їхнім функціональним призначенням:

1. Методи економічної статистики та обробки даних:

- порівняння – передбачає зіставлення абсолютних і відносних показників (можна порівнювати фактичні дані з плановими чи нормативними, або з даними за попередні періоди);

- групування – передбачає об'єднання однорідних даних групи за певною ознакою (можна групувати доходи і витрати за центрами прибутку, за видами валют, термінами, клієнтами);

- балансовий – перевірка правильності розрахунків заснована на рівності підсумків (використовується для контролю взаємозв'язку між ключовими елементами);

- ланцюгових підстановок – проводиться послідовна заміна базових значень факторних показників на фактичні значення для розрахунку кількісної оцінки впливу на основі принципу елімінування (розраховується вплив зміни обсягу активів і процентної ставки на загальну суму процентного доходу).

2. Методи динамічного аналізу (ряди динаміки) дозволяють оцінити зміни у часі:

- абсолютні прирости (розраховують різницю між показниками звітного та базового періодів);

- темпи зростання (приросту) (визначають відносну зміну доходів чи

витрат);

- ковзна середня (проводиться згладжування сезонних або випадкових коливань для виявлення тенденцій зміни доходів чи витрат).

3. Методи коефіцієнтного аналізу:

- коефіцієнти рентабельності;
- коефіцієнти ефективності;
- коефіцієнти покриття.

4. Методи факторного аналізу використовують для встановлення факторів зміни результативних показників:

- детермінований факторний аналіз (вивчення функціональної залежності між результативним показником (наприклад, прибутком) і факторами (наприклад, обсяг кредитів, ставка);

- регресійний та кореляційний аналіз (визначення ступеня тісноти зв'язку (кореляція) та форми залежності (регресія) між різними показниками (наприклад, залежність непроцентних доходів від інфляції чи ВВП).

5. Методи прогнозування використовують для планування фінансових результатів:

- екстраполяція (продовження існуючих тенденцій (рядів динаміки) у майбутнє);

- експертні оцінки (використання суджень і прогнозів фахівців банку щодо майбутніх ставок, обсягів кредитування та адміністративних витрат).

Проведення комплексного оцінювання доходів і витрат банку передбачає послідовне застосування цих методів: від простого порівняння та розрахунку коефіцієнтів до складного факторного аналізу та прогнозування.

О.В. Корват та К.О. Філіпченко пропонують доповнити зазначені вище методичні прийоми графічним методом з метою візуалізації та унаочнення результатів аналізу шляхом побудови графіків та діаграм [20].

А.С. Рибалко та О.В. Зайцев акцентують увагу на тому, що для будь-якої банківської установи важливо детально вивчати й аналізувати різноманітні

чинники, які впливають на її фінансові результати. Ці фактори умовно поділяються на зовнішні та внутрішні.

Зовнішні фактори виникають у зовнішньому середовищі, і банк не може прямо на них впливати. До них належать: стан економіки країни (ВВП, інвестиції, рівень розвитку промисловості), що впливає на платоспроможність клієнтів і обсяги кредитування; монетарна політика (зміна облікової ставки, норми обов'язкового резервування), яка коригує процентні ставки та кредитні можливості банку; фінансові ринки (зміна курсу валюти, дохідність державних цінних паперів), що впливають на доходи від торговельних операцій; правове середовище та податкове законодавство, яке визначає межі діяльності та опосередковано впливає на продуктову лінійку; конкуренція на ринку банківських послуг; соціальні фактори (рівень довіри населення); демографічні та науково-технічні чинники (нові технології), які створюють як можливості, так і загрози; а також форс-мажорні чинники (стихійні лиха, політичні шоки).

На відміну від зовнішніх, внутрішні фактори знаходяться в компетенції самої банківської установи, залежать від її управлінських рішень і мають прямий вплив на фінансові результати. До них відносять ефективність використання власних ресурсів банку, управління доходами та витратами, а також формування сильного внутрішнього середовища для забезпечення стійкості до зовнішніх загроз [43]. Внутрішні чинники здійснюють переважаючий вплив на фінансові результати банківської установи і залежать вони від діяльності самого банку та контролюються керівництвом банку.

Таким чином, теоретичні основи оцінки фінансових результатів банку ґрунтуються на бухгалтерському обліку, економічній теорії прибутку та фінансовому менеджменті.

З точки зору обліку, ключовими є принцип нарахування (визнання доходів і витрат за фактом операції) та принцип відповідності (співвіднесення витрат із доходами, що їх генерували) для достовірного відображення результатів. Облікова класифікація розрізняє процентні та непроцентні статті, що є основою

для аналізу.

З економічної точки зору, дохід розглядається як комерційна маржа (чистий процентний дохід) від фінансового посередництва та дохід від ризиконезалежних послуг (комісії), який підвищує стабільність.

Витрати, своєю чергою, є об'єктом оптимізації, а їхня ефективність вимірюється через співвідношення з доходами. Методично оцінка здійснюється через коефіцієнтний аналіз для визначення рентабельності та факторний аналіз для розкладання результату на вплив кількісних (обсяги) і якісних (ставки) чинників. У сукупності ці основи забезпечують не лише нормативне відображення, але й глибокий економічний аналіз для прийняття стратегічних управлінських рішень.

Оцінка доходів і витрат банку є комплексним процесом, який передбачає застосування різних методичних прийомів та підходів залежно від поставленої мети.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ДОХОДІВ І ВИТРАТ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

2.1. Аналіз фінансово-майнового стану банку

Акціонерний банк «Південний» засновано у 1993 р. в Україні. Банк має банківську ліцензію № 65 від 07.10.2011 р., видану Національним банком України, що надає йому право на здійснення банківських операцій та операцій з іноземною валютою. Банк є публічним акціонерним товариством, діяльність якого регулюється законодавством України.

Основна діяльність Акціонерного банку «Південний» полягає в наданні банківських послуг юридичним та фізичним особам на території України. Банк є учасником Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (ФГВФО) зі свідоцтвом № 015 від 16.10.2012 р. Нагляд за діяльністю банку здійснює Національний банк України. Організаційна структура Акціонерного банку «Південний» станом на 31.12.2024 р. представлена в додатку А.

Станом на 31 грудня 2024 р., серед основних акціонерів (тих, хто володіє понад 5 % акцій) значаться: дві компанії (українська та іноземна), що спільно володіють понад 21 % акцій; три фізичні особи, що спільно володіють понад 73 % акцій.

Юридична адреса банку: вул. Краснова 6/1, 65059, м. Одеса, Україна. Мережа Акціонерного банку «Південний» налічує 46 відділень в Україні (проти 49 станом на 31.12.2023 р.).

Упродовж 2024 р., в умовах триваючого воєнного стану, Акціонерний банк «Південний» активно реалізовував стратегічні цілі, сфокусовані на підвищенні ефективності та якості обслуговування клієнтів.

Ключові досягнення охоплюють такі сфери:

1. Цифрова трансформація та дистанційне обслуговування. Банк значно розширив можливості віддаленої роботи з клієнтами, які працюють дистанційно

або знаходяться за межами країни:

- розширення ЕДО (збільшено перелік послуг (кредитні, документарні, еквайринг, інкасація), доступних через кваліфікований електронний підпис та систему ЕДО «ВЧАСНО»);
- дистанційне обслуговування фізичних осіб (впроваджено дистанційну ідентифікацію фізичних осіб за допомогою відеозв'язку для встановлення відносин та відкриття першого рахунку);
- автоматизація платежів (забезпечено моментальне зарахування SWIFT-переказів на користь фізичних осіб та повна автоматизація відшкодування коштів по торговому та інтернет-еквайрингу (режим 24/7);
- електронні довідки юридичним особам (запроваджено принцип «дистанційний запит – дистанційна відповідь», відповідно до якого відбулася заміна надання паперових довідок для юридичних осіб на електронні, які надаються в автоматичному режимі);
- дистанційні довіреності (реалізовано можливість дистанційного оформлення банківських довіреностей для юридичних осіб, що є альтернативою зверненню до відділення чи нотаріуса).

2. Кредитування та підтримка бізнесу. Банк продовжував фокусуватися на підтримці стратегічних галузей (сільське господарство, переробна промисловість, енергосервіс):

- програма «5-7-9%» (забезпечено безперервність надання кредитів за державною програмою «Доступні кредити 5-7-9%», включаючи успішне проходження співробітниками навчання та отримання сертифікатів «Системи екологічного та соціального управління»);
- спрощення вимог до клієнтів-юридичних осіб (оптимізовано процес супроводження активних операцій для юридичних осіб: скорочено кількість моніторингових ковенант; скасовано вимогу отримувати погодження банку при деяких організаційних змінах (наприклад, зміна директора));
- митні гарантії (оптимізовано процес оформлення митних гарантій, що

скоротило час їх видачі).

3. Безпека, клієнтський сервіс та підтримка. Здійснено низку заходів для підвищення зручності та захисту клієнтів:

- перевірка довіреностей (впроваджено онлайн-перевірку дійсності довіреностей через Державний Реєстр Довіреностей ДП НАІС, а також автоматичні внутрішні перевірки);

- захист коштів 24/7 (реалізовано можливість для юридичних осіб дистанційного блокування рахунку у мобільному додатку в режимі 24/7 у разі несанкціонованих дій);

- автоматичне сповіщення про зобов'язання (запроваджено автоматичне інформування клієнтів юридичних осіб про настання строків виконання зобов'язань за активними операціями);

- оптимізація роботи Центру клієнтської підтримки (оновлено порядок ідентифікації клієнтів у Центрі клієнтської підтримки (ЦКП) та оптимізовано фіксацію звернень, що прискорило надання зворотного зв'язку та вирішення питань);

- впроваджено чат-боти для еквайрингу (впроваджено чат-боти для загального обслуговування та окремо для еквайрингу, що скоротило час очікування та покращило сервіс).

4. Безперервність та операційна ефективність. Банк інвестував у забезпечення стабільної роботи в умовах енергетичних та воєнних викликів:

- енергонезалежність (встановлено сонячні електростанції на об'єктах та оновлено пристрої для безперебійної роботи відділень під час відключень електроенергії);

- підтримка персоналу (забезпечено співробітників індивідуальними зарядними станціями для стабільної роботи у віддаленому режимі;

- оптимізація процесів обслуговування фізичних осіб (оптимізовано процеси обслуговування фізичних осіб в касі (зокрема, видача готівки тепер без участі менеджера), а також налагоджено безперебійне забезпечення валютною

готівкою);

- удосконалення системи методологічного документування шляхом внутрішньої уніфікації (створено загальнобанківський ресурс «Глосарій – словник банківських та економічних термінів» для стандартизації термінології у внутрішніх нормативних документах, що прискорило їх підготовку).

Незважаючи на те, що 2024 р. став черговим складним роком повномасштабної війни в Україні, принісши нові виклики та загрози для економіки й усіх українців, Акціонерний банк «Південний» продемонстрував виняткову стійкість і було досягнуто високих показників діяльності. Зокрема, було одержано рекордну суму чистого прибутку у розмірі 1677 мільйонів гривень – це найвищий показник за всю історію існування установи. За підсумками року банк зміцнив свої ринкові позиції, посівши 13-те місце за обсягом чистих активів із часткою ринку 1,9 %.

Завдяки активному кредитуванню бізнесу, банк покращив свої позиції (піднявся на дві сходинки) та увійшов до десятки лідерів, посівши 9-те місце серед найбільших банків-кредиторів. Темпи зростання кредитного портфеля банку випереджали середньоринковий показник, що дозволило майже відновити його до довоєнного рівня 2021 р. Поряд з цим, здійснення ефективного управління якістю активів забезпечило зниження показника рівня непрацюючих кредитів бізнесу до 4,7 % – одного з найнижчих показників у секторі. Упродовж року банк займав стабільні позиції за показником залучених коштів населення; гривневі залучення від фізичних осіб підвищилися на 22 %, значно перевищивши середньобанківський темп зростання, а 63 % строкових депозитів на кінець року були номіновані у гривні, що забезпечило стабільну структуру фондування.

Високий показник чистого прибутку та значна величина запасу капіталу виступають надійною основою для подальшого стратегічного розвитку та забезпечення безперебійності послуг.

Високий рівень фінансової стійкості банку засвідчений міжнародним рейтингом Moody's (на рівні Саа3) та найвищим національним кредитним

рейтингом uaAAA від РА «Рюрік» [39].

Банк залишається добре капіталізованою, прозорою фінансовою установою, що не лише неухильно дотримується всіх нормативів, а й продовжує робити вагомий внесок у відновлення економіки України.

Аналіз фінансово-майнового стану банку – це комплексна оцінка його ефективності, стійкості, ліквідності та платоспроможності. Цей аналіз надзвичайно важливий для акціонерів, регуляторів, вкладників та потенційних інвесторів. Результати аналізу дозволяють оцінити чим володіє банк (майновий стан) і наскільки він стабільний та ефективний (фінансовий стан).

Аналіз майнового стану передбачає проведення аналізу структури та якості активів банку. Зокрема, при проведенні аналізу структури активів аналізується: їх склад та динаміка (вивчається як розподілені кошти банку, і як ця структура змінюється з часом) та розподіл за ризиком (визначається частка високоліквідних, але низькодохідних активів (кошти в НБУ, цінні папери) проти високодохідних, але ризикових активів (кредитний портфель)).

На основі даних Звітів про фінансовий стан (додатки Б.1, В.1, Г.1) проведено поглиблений аналіз складу і динаміки активів Акціонерного банку «Південний» за даними на кінець 2022-2024 рр. (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Склад і динаміка майна Акціонерного банку «Південний» за даними на кінець 2022-2024 років

Вид активів	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Зміни (+,-) 2024 р. до 2022 р.		
	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у %
А	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Грошові кошти та їх еквіваленти	9055905	19,8	17628770	32,5	14522256	22,1	+5466351	+2,3	+60,4
Кредити та аванси банкам	1848619	4,0	2973897	5,5	5632701	8,6	+3784082	+4,6	у 3,0 р. б.

Продовж. табл. 2.1

А	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Кредити та аванси клієнтам	14736890	32,2	15205468	28,1	21542623	32,8	+6805733	+0,6	+46,2
Інвестиції в цінні папери	18906830	41,3	16554615	30,6	22355382	34,0	+3448552	-7,3	+18,2
Похідні фінансові активи	173315	0,4	-	-	1082	0,0	-172233	-0,4	-99,4
Інвестиційна нерухомість	-	-	36870	0,1	2325	0,0	+2325	+0,0	×
Нематеріальні активи	63313	0,1	50735	0,1	60685	0,1	-2628	-	-4,2
Основні засоби	779641	1,7	694069	1,3	872219	1,3	+92578	-0,4	+11,9
Інші фінансові активи	24521	0,0	165773	0,3	4727	0,0	-19794	-	-80,7
Інші нефінансові активи	127233	0,3	404271	0,7	412961	0,6	+285728	-0,3	у 3,2 р. б.
Непоточні активи, утримувані для продажу	100954	0,2	432053	0,8	316754	0,5	+215800	+0,3	у 3,1 р. б.
Усього активів	45817221	100,0	54146521	100,0	65723715	100,0	+19906494	-	+43,4

Аналіз складу та динаміки майна (активів) Акціонерного банку «Південний» за 2022-2024 рр. (табл. 2.1) демонструє значне зростання обсягу активів та суттєві структурні зміни у його майновому портфелі. Зокрема, загальний обсяг активів банку Акціонерного банку «Південний» суттєво збільшився. На кінець 2024 р. він становив 65723715 тис. грн, що на 19906494 тис. грн (або на 43,4 %) більше порівняно з кінцем 2022 р. (45817221 тис. грн), що свідчить про нарощування фінансової потужності банку упродовж аналізованого періоду.

За результатами аналізу структурних змін активів встановлено, що упродовж 2022-2024 рр. відбулася переорієнтація активної політики банку, що відобразилось у зміні питомої ваги ключових статей:

- зменшення інвестиційного фокусу, що характеризується зниженням частки інвестицій у цінні папери – з найбільшої 41,3 % у 2022 р. до 34,0 % у

2024 р. (на 7,3 в. п.), хоча в абсолютному вимірі ця стаття зросла на 18,2 %, її відносна роль у структурі майна зменшилася;

- збільшення ліквідності та міжбанківських операцій, що обумовлено значним зростанням частки високоліквідних активів та активів у банківському секторі (рис. 2.1): грошові кошти та їх еквіваленти зросли на 2,3 в. п. (до 22,1 % у 2024 р.) та на 60,4 % в абсолютному вимірі; кредити та аванси банкам показали найстрімкіше відносне зростання частки – з 4,0 % до 8,6 % (4,6 в. п.), збільшившись у 3,0 рази за сумою, що може свідчити про активізацію операцій на міжбанківському ринку або підвищену необхідність підтримання ліквідності;

- збереження кредитного портфеля за рахунок того, що частка кредитів та авансів клієнтам (основний дохідний актив) залишилася практично незмінною – 32,2 % у 2022 р. та 32,8 % у 2024 р. (зростання на 0,6 в. п.), а в абсолютному вимірі ця стаття зросла на 46,2 % (6,8 млрд грн), що демонструє нарощування кредитної діяльності банку.

Рис. 2.1. Показники основних видів активів Акціонерного банку «Південний» за даними на кінець 2022-2024 рр.

За результатами аналізу динаміки неосновних та нефінансових активів спостерігається значне зростання нефінансових активів, а саме суттєве збільшення статей, пов'язаних з неосновним бізнесом або активами, що очікують

продажу (інші нефінансові активи зросли в 3,2 рази (на 285728 тис. грн), непоточні активи, утримувані для продажу – в 3,1 рази (на 215800 тис. грн), що може вказувати на процеси реструктуризації майна, одержаного у власність у результаті погашення проблемних боргів).

Таким чином, упродовж 2022-2024 рр. Акціонерний банк «Південний» суттєво збільшив свій активний портфель, що відображає його експансію та зростання ринкової присутності.

Серед ключових тенденцій можна виділити: посилення ліквідності та міжбанківського сегменту (зростання грошових коштів та кредитів банкам); збереження пріоритету кредитування клієнтів (кредити клієнтам залишаються найбільшою статтею разом із цінними паперами); перерозподіл інвестиційної політики зі зниженням відносної частки інвестицій у цінні папери.

Отже, фінансово-майновий стан Акціонерного банку «Південний» характеризується зростанням обсягів, при цьому найбільша частка активів зосереджена в основних дохідних статтях (кредити та цінні папери), а також у високоліквідних інструментах.

Аналіз пасивів є ключовою частиною оцінки фінансово-майнового стану банку, оскільки пасиви відображають джерела формування його коштів, їхню структуру, стабільність та вартість. Пасиви банку складаються з двох основних частин: зобов'язань (залучених коштів) та власного капіталу. Зобов'язання – це основна частина пасивів більшості банків. Їх аналіз фокусується на структурі, стабільності та вартості. Власний капітал є ніби «подушкою безпеки» банку, його здатністю покривати непередбачені збитки.

Продовжимо аналіз фінансово-майнового стану банку «Південний», зосередившись на його пасивах (джерелах фінансування) на основі даних Звітів про фінансовий стан (додатки Б.1, В.1, Г.1) (табл. 2.2).

Аналіз складу та динаміки пасивів Акціонерного банку «Південний» за 2022-2024 рр. (табл. 2.2) демонструє збереження високої частки залучених коштів (зобов'язань), але зі значним і позитивним зростанням власного капіталу.

Таблиця 2.2

Склад і динаміка пасивів Акціонерного банку «Південний» за даними на кінець 2022-2024 років

Вид пасивів	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Зміни (+,-) 2024 р. до 2022 р.		
	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у %
Зобов'язання	41627723	90,9	48836867	90,2	58683344	89,3	+17055621	-1,6	+41,0
Власний капітал	4189498	9,1	5309654	9,8	7040371	10,7	+2850873	+1,6	+68,0
Усього пасивів	45817221	100,0	54146521	100,0	65723715	100,0	+19906494	-	+43,4

Загальний обсяг пасивів банку, як і активів (див. табл. 2.1), зріс на 43,4 % (на 19906494 тис. грн), досягнувши 65723715 тис. грн на кінець 2024 р., а це підтверджує, що банк активно нарощував фінансові ресурси для фінансування зростання своїх активів. Упродовж 2022-2024 рр. спостерігається стрімке зростання капіталу. А саме, власний капітал банку продемонстрував найвищий темп зростання серед усіх статей – на 68,0 % (на 2850873 тис. грн) та спостерігається покращення структури пасивів банку. Зокрема, частка власного капіталу в загальних пасивах зросла з 9,1 % у 2022 р. до 10,7 % у 2024 р. (зростання на 1,6 в. п.). Отже, збільшення частки власного капіталу є позитивною тенденцією, оскільки це підвищує фінансову стійкість та платоспроможність банку та означає, що банк став менш залежним від зовнішніх зобов'язань і має більшу «подушку безпеки» для покриття операційних та кредитних ризиків.

Зобов'язання (залучені кошти) продовжують домінувати (рис. 2.2), так як вони залишаються основним джерелом фінансування банку, складаючи 89,3 % від загальної суми пасивів у 2024 р. У грошовому вимірі вони зросли на 41,0 % (на 17055621 тис. грн), що є відображенням зростання активів. Ймовірно, це зростання відбулося за рахунок збільшення депозитів клієнтів (фізичних та юридичних осіб) та/або міжбанківських позик.

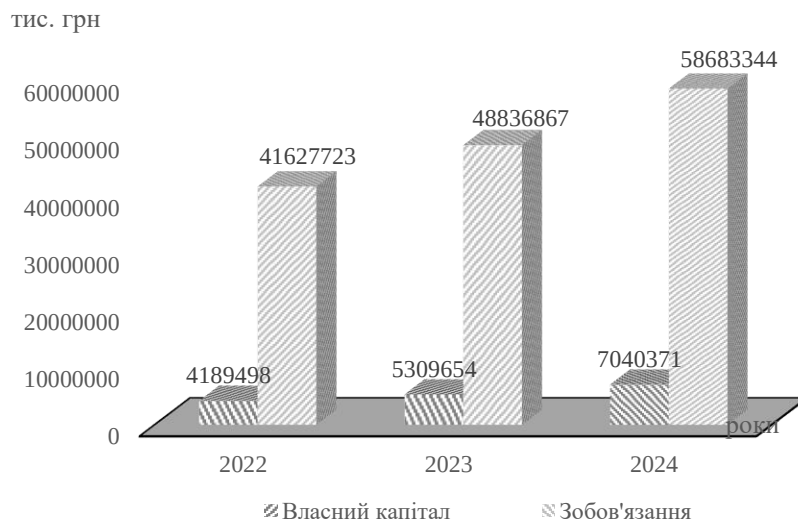

Рис. 2.2. Показники власного капіталу та зобов'язань Акціонерного банку «Південний» за даними на кінець 2022-2024 рр.

Незважаючи на абсолютне зростання, питома вага зобов'язань дещо знизилася – на 1,6 в. п. (з 90,9 % до 89,3 %), що є позитивною тенденцією, але їх висока абсолютна частка (майже 90 %) вимагає від банку ретельного контролю за ліквідністю, щоб завжди мати можливість покрити вимоги вкладників.

Отже, за результатами аналізу майнового стану Акціонерного банку «Південний» спостерігається:

- покращення збалансованості (банк нарощував активи, але водночас зміг випередити темпи зростання активів темпами зростання власного капіталу (68,0 % зростання капіталу проти 43,4 % зростання активів). Це підвищило запас фінансової міцності;

- зростання джерел покриття (зростання активів на 19,9 млрд грн було профінансовано переважно за рахунок збільшення зобов'язань (залучені кошти) на 17,0 млрд грн та зростання власного капіталу на 2,8 млрд грн);

- стратегічний напрямок (банк використовує переважно залучені кошти для фінансування кредитів клієнтам та інвестицій у цінні папери, одночасно зміцнюючи власний капітал для покриття ризиків цих операцій).

У цілому, динаміка пасивів Акціонерного банку «Південний» свідчить про

позитивну тенденцію до підвищення фінансової стійкості за рахунок нарощування власного капіталу.

Далі розглянемо детально склад і динаміку зобов'язань Акціонерного банку «Південний», які є головним джерелом його фондування (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Склад і динаміка зобов'язань Акціонерного банку «Південний» за даними на кінець 2022-2024 років

Вид зобов'язань	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Зміни (+,-) 2024 р. до 2022 р.		
	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у %
Кошти банків	1998698	4,8	2005096	4,1	2025192	3,5	+26494	-1,3	+1,3
Кошти клієнтів	35860699	86,1	42721368	87,5	51848230	88,3	+15987531	+2,2	+44,6
Похідні фінансові зобов'язання	6076	0,0	100784	0,2	199032	0,3	+192956	+0,3	у 32,8 р. б.
Поточні податкові зобов'язання	13981	0,0	755076	1,6	1041498	1,8	+1027517	+1,8	у 74,5 р. б.
Інші залучені кошти	2056350	4,9	2208417	4,5	2446738	4,2	+390388	-0,7	+19,0
Інші фінансові зобов'язання	1228656	3,0	419721	0,9	473375	0,8	-755281	-2,2	-61,5
Інші нефінансові зобов'язання	276739	0,7	348450	0,7	387009	0,7	+110270	-	+39,8
Відстрочені податкові зобов'язання	32389	0,1	117864	0,2	135918	0,2	+103529	+0,1	у 4,2 р. б.
Субординований борг	154135	0,4	160091	0,3	126352	0,2	-27783	-0,2	-18,0
Усього зобов'язань	41627723	100,0	48836867	100,0	58683344	100,0	+17055621	-	+41,0

Аналіз показників табл. 2.3 підтверджує, що зобов'язання банку зросли на 41,0 % (на 17 млрд грн) за 2022-2024 рр., досягнувши 58683344 тис. грн. Це зростання майже повністю забезпечене коштами клієнтів, що є позитивним

сигналом для стабільності фондування.

За результатами аналізу динаміки та структури зобов'язань встановлено, що упродовж 2022-2024 рр. спостерігалось:

- домінування коштів клієнтів (підтверджує стабільність фондування): стаття «Кошти клієнтів» є абсолютно домінуючою у структурі пасивів, становлячи 88,3 % від усіх зобов'язань у 2024 р. та зростання в абсолютному вимірі на 44,6% (майже на 16 млрд грн), що майже дорівнює загальному зростанню зобов'язань. Це свідчить про високу довіру клієнтів (фізичних та юридичних осіб) до банку, що є найбільш стабільним джерелом фондування; частка статті «Коштів клієнтів» зросла на 2,2 в. п. (з 86,1 % до 88,3 %), що ще більше посилює її домінуючий статус;

- наявність тенденції у фінансуванні від банків та ринку: стагнація коштів банків (величина статті «Кошти банків» залишалася практично незмінною, спостерігалось лише незначне зростання на 1,3 % (26,5 тис. грн), а її частка знизилася з 4,8 % до 3,5 % (1,3 в. п.), а це свідчить про те, що банк переважно фінансує свою діяльність за рахунок власної клієнтської бази, а не за рахунок міжбанківського ринку); зменшення інших фінансових зобов'язань (стаття «Інші фінансові зобов'язання» суттєво скоротилася на 61,5 % (755 тис. грн), а її частка знизилася на 2,2 в. п., що може відображати погашення старих зобов'язань (наприклад, випущених боргових цінних паперів або залучених позик)); скорочення субординованого боргу на 18,0 %, а його частка знизилася до 0,2 %, що може бути пов'язано з погашенням раніше залучених коштів, що впливає на другий рівень капіталу);

- стрімке зростання неосновних зобов'язань: зростання податкових зобов'язань у 74,5 рази (на 1 млн грн), що, ймовірно, пов'язано зі значним зростанням прибутковості банку у 2024 р. (оскільки податкові зобов'язання прямо залежать від прибутку); зростання похідних зобов'язань (похідні фінансові зобов'язання зросли у 32,8 рази, досягнувши 199 тис. грн, а це може вказувати на активізацію операцій хеджування або операцій з фінансовими

інструментами на ринку); зростання відстрочених податкових зобов'язань у 4,2 рази також підтверджує позитивні фінансові результати.

Таким чином, динаміка зобов'язань Акціонерного банку «Південний» свідчить про зміцнення його фондування та поліпшення структури пасивів: а саме: надійність джерел (банк має високу стабільність фондування, оскільки його зростання майже повністю забезпечене найменш ризиковим джерелом – коштами клієнтів, а це дозволяє банку менше залежати від змін на міжбанківському ринку); одержання позитивного фінансового результату (стрімке зростання податкових зобов'язань є непрямым свідченням значного зростання прибутку банку за аналізований період); зменшення боргового навантаження (банк активно скорочує деякі види зовнішніх зобов'язань (інші фінансові зобов'язання, субординований борг), що, разом із зростанням капіталу підвищує його фінансову автономію та кредитний рейтинг).

Продовжимо аналіз фінансової стійкості Акціонерного банку «Південний», деталізувавши склад і динаміку власного капіталу (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Склад і динаміка власного капіталу Акціонерного банку «Південний»

за даними на кінець 2022-2024 років

Вид власного капіталу	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Зміни (+,-) 2024 р. до 2022 р.		
	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у %
Статутний капітал	2047960	48,9	2047960	38,6	2047960	29,1	-	-19,8	-
Нерозподілений прибуток	1590837	38,0	2520296	47,5	4203894	59,7	+2613057	+21,7	у 2,6 р. б.
Емісійний дохід	335564	8,0	335564	6,3	335564	4,8	-	-3,2	-
Інші резерви	215137	5,1	405834	7,6	452953	6,4	+237816	+1,3	у 2,1 р. б.
Усього власного капіталу	4189498	100,0	5309654	100,0	7040371	100,0	+2850873	-	+68,0

Аналіз даних табл. 2.4 підтверджує попередній висновок про збільшення власного капіталу банку на 68,0 % (на 2850873 тис. грн). Це зростання майже повністю забезпечене накопиченим прибутком, що є найкращим показником фінансової стійкості банку.

За результатами аналізу динаміки та структури власного капіталу Акціонерного банку «Південний» встановлено, що спостерігаються такі характеристики:

- домінуючий чинник зростання власного капіталу – показник нерозподіленого прибутку (сума нерозподіленого прибутку збільшилася у 2,6 рази (на 2613057 тис. грн), а це абсолютний лідер зростання і основний компонент, що спричинив збільшення всього капіталу, а його частка зросла з 38,0 % до 59,7 % (на 21,7 в. п.) (рис. 2.3), ставши найбільшою статтею власного капіталу. Такий розподіл демонструє високу прибутковість банку та його здатність до самофінансування і накопичення резервів);

- стабільність статутного капіталу (сума статутного капіталу залишалася незмінною упродовж усього періоду (2047960 тис. грн) проте через значне зростання прибутку, питома вага статутного капіталу суттєво знижилася – з 48,9 % до 29,1 % (19,8 в. п.). Це нормальне явище для банку, який активно заробляє: частка статутного капіталу знижується, оскільки банк не проводив додаткової емісії, а наращував резерви за рахунок прибутковості);

- зростання інших резервів (сума по статті «Інші резерви» зросла у 2,1 рази (на 237816 тис. грн), а її частка – на 1,3 в. п. Збільшення резервів є позитивним фактором, який підвищує захищеність банку від непередбачених втрат та відповідає вимогам регулятора);

- стабільність емісійного доходу (обсяг емісійного доходу не змінився, а його відносна частка знижилася на 3,2 в. п., а це підтверджує, що збільшення капіталу не було спричинене новою емісією акцій).

Таким чином, аналіз динаміка власного капіталу Акціонерного банку «Південний» свідчить про:

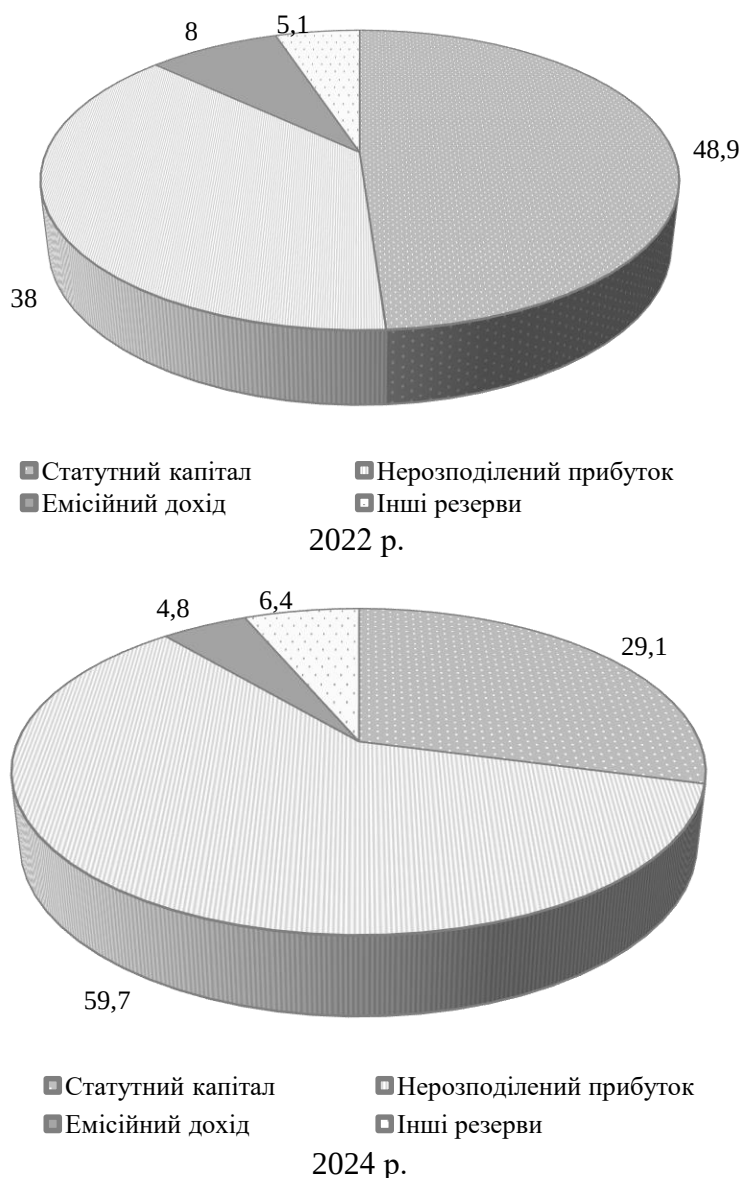

Рис. 2.3. Структура власного капіталу Акціонерного банку «Південний» за 2022 та 2024 рр.

1. Посилення фінансової стійкості (зростання капіталу на 68 % є високим показником і значно підвищує здатність банку покривати ризики).
2. Якість капіталу (капітал зростає за рахунок високої прибутковості (нерозподілений прибуток), що є найбільш якісним та стійким джерелом).
3. Високу ефективність (банк демонструє високу рентабельність та ефективне управління прибутком, направляючи його на збільшення власного капіталу та резервів).

Загалом, фінансово-майновий стан банку «Південний» за 2022–2024 роки

характеризується значною позитивною динамікою, посиленням фінансової стійкості та високим запасом ліквідності.

2.2. Аналіз доходів і витрат банку

Аналіз доходів і витрат є ключовим елементом управління ефективністю банку. Він зазвичай проводиться за кількома основними напрямками. Аналіз доходів передбачає вивчення структури, динаміки та факторів зміни двох основних видів банківських доходів (процентних доходів та комісійних і інших непроцентних доходів). Процентні доходи є основним джерелом доходу для більшості банків, а комісійні та інші непроцентні доходи виступають показником диверсифікації та стабільності банку.

Проведемо аналіз складу та динаміки доходів Акціонерного банку «Південний» за 2022-2024 рр. на основі даних Звітів про прибутки і збитки та інший сукупний дохід (додатки Б.2, В.2, Г.2) (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Склад і динаміка доходів Акціонерного банку «Південний» за 2022-2024 рр.

Вид доходів	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Зміни (+,-) 2024 р. до 2022 р.		
	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у %
А	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Процентні доходи	3943258	63,7	5935847	73,9	5823659	65,6	+1880401	+1,9	+47,7
Зменшення резерву під кредитні збитки	-	-	-	-	920310	10,4	+920310	+10,4	×
Комісійні доходи	1703318	27,5	1343983	16,7	1558168	17,5	-145150	-10,0	-8,5
Чистий прибуток від фінансових інструментів	49218	0,8	250075	3,1	173240	2,0	+124022	+1,2	у 3,5 р. б.

Продовж. табл. 2.5

А	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Чистий прибуток від операцій з іноземною валютою	408606	6,6	299682	3,7	299544	3,3	-109062	-3,3	-26,7
Чистий прибуток від переоцінки іноземної валюти	45016	0,8	139209	1,8	24819	0,3	-20197	-0,5	-44,9
Інші доходи	38721	0,6	66586	0,8	82501	0,9	+43780	+0,3	у 2,1 р. б.
Усього доходів	6188137	100,0	8035382	100,0	8882241	100,0	+2694104	-	+43,5
у тому числі: процентні	3943258	63,7	5935847	73,9	5823659	65,6	+1880401	+1,9	+47,7
непроцентні	2244879	36,3	2099535	26,1	3058582	34,4	+813703	-1,9	+36,2

За результатами аналізу складу і динаміки доходів Акціонерного банку «Південний» за 2022-2024 рр. (табл. 2.5) спостерігається значне зростання загальної суми доходів банку з 6188137 тис. грн у 2022 р. до 8882241 тис. грн у 2024 р. (на 2694104 тис. грн, або 43,5 %), що свідчить про високу ділову активність банку та ефективне використання активів. Стійке зростання доходів банку (43,5 %) співставне зі зростанням активів (43,4 %), що вказує на пропорційну віддачу від майна банку.

За результатами структурного аналізу (рис. 2.4) спостерігається домінування процентних доходів, які залишаються основним джерелом прибутку та складають 65,6 % від усіх доходів у 2024 р. Їх збільшення на 47,7 % свідчить про успішну кредитну та інвестиційну діяльність банку, відповідно до зростання кредитних та інвестиційних активів. Поряд з цим у грошовому вимірі непроцентні доходи банку зросли на 36,2 % (813703 тис. грн), досягнувши 34,4 % від загальної суми доходів у 2024 р., а це свідчить про диверсифікацію джерел доходів, хоча їхня частка залишалася відносно стабільною (36,3 % у 2022 р. та 34,4 % у 2024 р.). У 2024 р. з'явилася значна стаття «Зменшення резерву під кредитні збитки» у розмірі 920310 тис. грн, що склало 10,4 % від загального доходу. Поява цієї статті у структурі доходів свідчить про покращення якості кредитного портфеля або відновлення економічної ситуації.

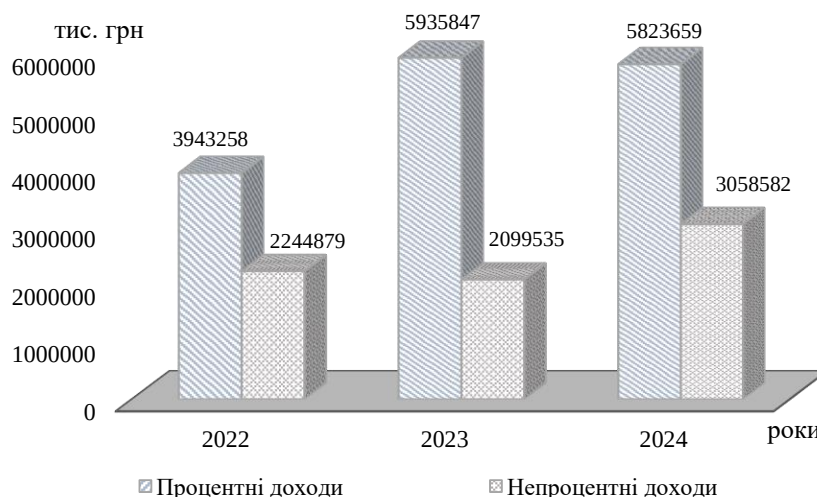

Рис. 2.4. Показники процентних та непроцентних доходів Акціонерного банку «Південний» за 2022-2024 рр.

Банк визнав раніше створені резерви надмірними та включив їх назад у дохід, що служить позитивним сигналом для фінансового здоров'я.

Комісійні доходи банку в абсолютному вимірі скоротилися на 8,5 % (145150 тис. грн), а їхня частка знизилася з 27,5 % до 17,5 %, що може вказувати на: зниження тарифів на основні послуги; посилення конкуренції на ринку; зміни в структурі послуг, які надаються клієнтам (наприклад, менше транзакцій з високою комісією). У 2024 р. спостерігається зростання доходів від фінансових інструментів. Зокрема, чистий прибуток від фінансових інструментів зріс у 3,5 рази (124022 тис. грн), що підтверджує активізацію інвестиційної діяльності банку, про що свідчив і аналіз активів.

Таким чином, динаміка доходів Акціонерного банку «Південний» за 2022-2024 рр. є переважно позитивною, що підтверджується: зростанням прибуткової бази, яка характеризує ефективне використання ресурсів; високою якістю доходів, серед яких основу зростання становлять процентні доходи та позитивний вплив якості портфеля (зменшення резервів). Також потрібно звернути увагу на скорочення комісійних доходів, що може бути сферою для оптимізації та розвитку нових високомаржинальних послуг.

Аналіз витрат спрямований на контроль за ресурсами та оптимізацію діяльності. Витрати також поділяються на процентні та непроцентні. Процентні витрати – це витрати, пов’язані із залученням ресурсів (депозити клієнтів, міжбанківські кредити, випущені цінні папери). Їх структурний аналіз дозволяє визначити, які джерела фіндування є найдорожчими (термінові депозити, кошти на вимогу, міжбанк). Непроцентні (операційні витрати) – це витрати, які відображають операційну ефективність. Під час аналізу адміністративних витрат аналізують: витрати на персонал (досліджують динаміку фонду оплати праці та його ефективності (дохід на одного співробітника); витрати на оренду/утримання приміщень (проводиться оцінка ефективності мережі відділень); витрати на маркетинг та рекламу (проводиться оцінка віддачі від інвестицій у рекламу); витрати на ІТ (проводиться аналіз витрат на підтримку та розвиток технологій).

Розглянемо склад та динаміку витрат Акціонерного банку «Південний» за 2022-2024 рр. на основі даних Звітів про прибутки і збитки та інший сукупний дохід (додатки Б.2, В.2, Г.2) (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Склад і динаміка витрат Акціонерного банку «Південний» за 2022-2024 рр.

Вид витрат	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Зміни (+,-) 2024 р. до 2022 р.		
	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у %
А	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Процентні витрати	1521424	26,2	3224356	45,4	2437641	33,8	+916217	+7,6	+60,2
Відрахування до резерву під кредитні збитки	2077094	35,8	157121	2,2	-	-	-2077094	-35,8	-100,0
Комісійні витрати	491965	8,5	511346	7,2	659035	9,2	+167070	+0,7	+34,0
Інші витрати	265423	4,6	587078	8,3	639741	8,9	+374318	+4,3	у 2,4 р. б.
Витрати на виплати працівникам	1023423	17,7	1349389	19,0	1428375	19,8	+404952	+2,1	+39,6

Продовж. табл. 2.6

А	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Амортизаційні витрати	206843	3,6	173218	2,4	163932	2,3	-42911	-1,3	-20,7
Інші адміністративні та операційні витрати	128871	2,2	166667	2,3	175310	2,4	+46439	+0,2	+36,0
Витрати з податку на прибуток	83440	1,4	941777	13,2	1701435	23,6	+1617995	+22,2	у 20,4 р. б.
Усього витрат	5798483	100,0	7110952	100,0	7205469	100,0	+1406986	-	+24,3
у тому числі: процентні	1521424	26,2	3224356	45,4	2437641	33,8	+916217	+7,6	+60,2
непроцентні	4277059	73,8	3886596	54,6	4767828	66,2	+490769	-7,6	+11,5

Проведені дослідження щодо складу та динаміки витрат Акціонерного банку «Південний» за 2022-2024 рр. (табл. 2.6, рис. 2.5) засвідчили їх помірне зростання (на 24,3 % (на 1406986 тис. грн) та досягнення у 2024 р. значення 7205469 тис. грн. У порівнянні із темпом зростання доходів (43,5 % див. табл. 2.5) зростання витрат є значно повільнішим, що вказує на підвищення операційної ефективності банку та є ключовою причиною зростання прибутку.

Серед структурних змін можна виділити:

- зростання вартості фондування (процентні витрати підвищилися на 60,2 % (916217 тис. грн), а їхня частка зросла з 26,2 % до 33,8 % (на 7,6 в. п.). Така тенденція безпосередньо пов'язана зі зростанням коштів клієнтів (на 44,6 %, див. табл. 2.3) та, ймовірно, з підвищенням процентних ставок на ринку для залучення цих коштів, тобто банк платить більше за залучені ресурси;

- відсутність відрахувань (стаття «Відрахування до резерву під кредитні збитки» була повністю відсутня у 2024 р. (зменшення на 100 % порівняно з 2077 млн грн у 2022 р.). Така зміна є найбільш позитивним фактором, а у поєднанні зі зростанням доходів за рахунок зменшення резерву (920 млн грн у табл. 2.5), це свідчить про покращення якості кредитного портфеля банку та/або суттєве зменшення регуляторних вимог до резервування через стабілізацію економіки;

- зростання податкового навантаження (витрати з податку на прибуток

зросли у 20,4 рази (на 1,6 млн грн), а їхня частка підвищилася з 1,4 % до 23,6 % (таке зростання є свідченням багаторазового зростання прибутку до оподаткування банку у 2024 р. Хоча це витрати, але їхнє зростання є результатом успішної діяльності).

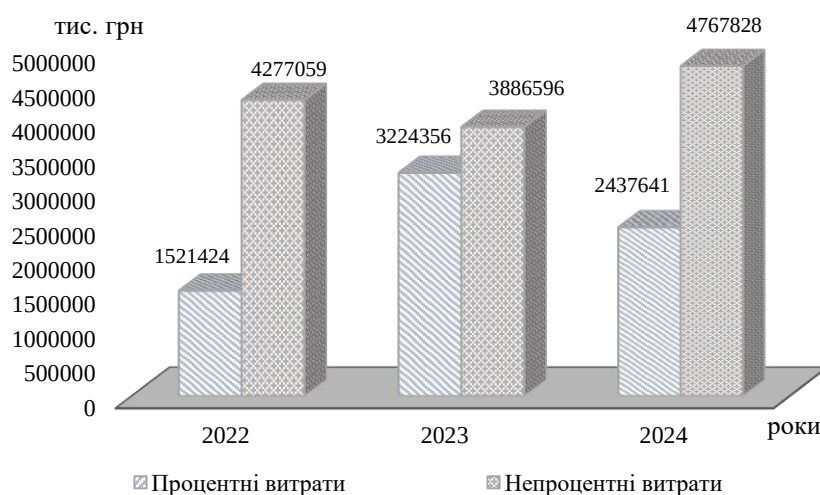

Рис. 2.5. Показники процентних та непроцентних витрат Акціонерного банку «Південний» за 2022-2024 рр.

Серед операційних витрат спостерігається:

- зростання витрат на персонал. Зокрема, витрати на виплати працівникам зросли на 39,6 %, а їхня частка становить 19,8 %. Таке зростання випереджає загальне збільшення витрат (на 24,3 %), що може вказувати на розширення штату або підвищення заробітних плат для утримання кваліфікованого персоналу;
- збільшення комісійних (на 34,0 %), інших витрат (у 2,4 рази) та інших адміністративних та операційних витрат (на 36,0 %);
- зменшення амортизаційних витрат на 20,7 %, що, ймовірно, пов'язано з повною амортизацією частини основних засобів.

Таким чином, результати аналізу динаміки витрат Акціонерного банку «Південний» свідчать про якісну трансформацію структури витрат у 2022–2024 рр.: позитивний вплив ризику (найбільш значущим фактором є зменшення

витрат на резервування (кредитний ризик), що дозволило банку значно покращити свій фінансовий результат; зростання вартості ресурсів (підвищення частки процентних витрат відображає зростання залучених коштів та подорожчання ресурсів на ринку); підвищення економічної ефективності (незважаючи на збільшення операційних витрат (персонал, комісії), загальне зростання витрат (24,3 %) істотно відстає від зростання доходів (43,5 %), що є ознакою підвищення операційної ефективності); збільшення показника прибутку (різке зростання податку на прибуток є фінальним підтвердженням високих фінансових результатів банку). Отже, Акціонерний банк «Південний» успішно контролює зростання витрат у ключових операційних статтях, а основні зміни у витратах (резерви та податок) вказують на значний прибуток та покращення якості активів.

Проаналізуємо в додатку Д склад, структуру та динаміку процентних доходів і витрат, що формують чистий процентний дохід Акціонерного банку «Південний» на основі даних Звітів про прибутки і збитки та інший сукупний дохід (додатки Б.2, В.2, Г.2).

Загальна сума процентних доходів (додаток Д) зросла на 47,7 % (1,88 млрд грн), досягнувши 5823659 тис. грн у 2024 р. За результатами аналізу було встановлено такі зміни в структурі дохідних активів:

- домінування корпоративного кредитування (доходи від кредитів та авансів юридичним особам залишаються найбільшою статтею (46,4 % у 2024 р.), незважаючи на зниження частки (на 15,9 в. п.), а їхній абсолютний приріст є помірним (9,8 %));
- зростання дохідності від депозитних сертифікатів НБУ (доходи від депозитних сертифікатів НБУ зросли у 2,0 рази (на 1,06 млрд грн), становлячи 36,5 % від загального доходу, що свідчить про значну ліквідність банку та його здатність отримувати високий дохід від розміщення коштів у регулятора (позитивний фактор у період високих облікових ставок));
- активізацію на міжбанківському ринку (доходи від кредитів та авансів

банкам зросли у 5,2 рази, а їхня частка підвищилася з 2,1 % до 7,5 %, а це підтверджує, що банк став активним кредитором на міжбанківському ринку);

- зростання державних інвестицій (доходи від державних облігацій України зросли на 69,6 %, що відповідає загальній тенденції збільшення інвестицій у державний борг);

- низький пріоритет роздрібного кредитування (доходи від кредитів та авансів фізичним особам скоротилися на 73,2 %, а їхня частка мінімальна (0,2 %), а це підтверджує, що роздрібне кредитування не є пріоритетом для банку в аналізований період).

За результатами аналізу процентних витрат Акціонерного банку «Південний» встановлено, що загальна сума процентних витрат зросла на 60,2 % (916 тис. грн), досягнувши 2437641 тис. грн у 2024 р. Упродовж періоду дослідження спостерігається кардинальна зміна структури витрат:

- домінування поточних рахунків (поточні/розрахункові рахунки стали найбільшою статтею витрат, їхня частка зросла з 48,2 % до 61,1% (на 12,9 в. п.), це свідчить про те, що банк платить високі відсотки за кошти на вимогу, що є дорогим, але високоліквідним джерелом фіндування);

- значне зростання строкових депозитів фізичних осіб (витрати на строкові депозити фізичних осіб зросли у 3,1 рази (на 459 тис. грн), а їхня частка підвищилася до 28,0 %. Це відображає успішне залучення строкових ресурсів від населення, але за вищою ціною);

- скорочення залежності від НБУ (банк повністю припинив витрати на заборгованість перед НБУ (зниження на 100 %), що кардинально зменшує залежність від центрального банку);

- волатильність юридичних депозитів (витрати на строкові депозити юридичних осіб були дуже волатильними (найвище значення у 2023 р.) і знизилися у 2024 р. до 9,6 %, але в абсолютному вимірі зросли у 3,0 рази).

Чистий процентний дохід зріс на 39,8 % (на 964184 тис. грн), досягнувши 3386018 тис. грн у 2024 р. Незважаючи на його абсолютне зростання, він зріс

повільніше, ніж процентні витрати (60,2 %). Це означає, що середня процентна маржа банку, ймовірно, знизилася, оскільки вартість фондування (процентні витрати) зростала швидше, ніж дохідність активів.

Фінансовий результат від основної діяльності банку є позитивним і зростаючим, але зі значними структурними змінами:

1. Головним джерелом приросту процентного доходу є депозитні сертифікати НБУ та міжбанківське кредитування, що підтверджує високий запас ліквідності банку.

2. Відбулася зміна джерел фондування (банк перейшов від фінансування за рахунок НБУ до фінансування за рахунок дорожчих, але стабільних коштів клієнтів (як строкових, так і поточних рахунків)).

3. Банк підтримує високий чистий процентний дохід, але зростання процентних витрат випереджає зростання процентних доходів. Це вимагає від банку уваги до управління процентним ризиком та оптимізації ціноутворення на кредити та депозити.

Продовжимо аналіз фінансових результатів, деталізувавши склад, структуру та динаміку комісійних доходів і витрат (додаток Е), що формують чистий комісійний дохід Акціонерного банку «Південний» на основі даних Звітів про прибутки і збитки та інший сукупний дохід (додатки Б.2, В.2, Г.2).

Загальна сума комісійних доходів у 2024 р. (додаток Е) становила 1558168 тис. грн. Проте, за період 2022–2024 рр. загальний обсяг комісійних доходів скоротився на 8,5 % (145150 тис. грн), що пояснюється зменшенням доходів від основного обслуговування. Зокрема:

- переважання та зменшення розрахунково-касового обслуговування (доходи від розрахунково-касового обслуговування клієнтів залишаються найбільшим джерелом (69,5 % у 2024 р.), але їхній абсолютний обсяг скоротився на 10,4 %, що є основною причиною загального падіння комісійних доходів);

- різке скорочення обслуговування інших банків (доходи від розрахунково-касового обслуговування інших банків скоротилися найбільш суттєво – на

55,6 %, а їхня частка знизилася з 7,5 % до 3,7 %, що може свідчити про скорочення обсягів клірингових операцій або втрату частини банків-партнерів.

Поряд з цим до позитивних тенденцій можна віднести:

- збільшення валютних операцій (доходи від купівлі та продажу іноземної валюти зросли на 31,4 %, а їхня частка підвищилася з 13,0 % до 18,7 %. Це відображає активізацію валюто-обмінних операцій клієнтів (якщо це комісія) або ефективне використання валютних послуг банку);

- збільшення операцій з цінними паперами (доходи від операцій з цінними паперами зросли на 80,8 %, хоча їхня абсолютна частка залишається мінімальною (0,0 %), а це може бути індикатором розвитку цього напрямку).

Загальна сума комісійних витрат зросла на 34,0 % (167070 тис. грн), досягнувши 659035 тис. грн у 2024 р. Така тенденція пояснюється: домінуванням та зростанням витрат на розрахунково-касове обслуговування (витрати на розрахунково-касове обслуговування клієнтів та інших банків складають переважну більшість (97,7 %) комісійних витрат і зросли на 33,0 %, а це означає, що банк значно більше платить іншим фінансовим установам (наприклад, платіжним системам, банкам-кореспондентам, еквайрам) за проведення операцій своїх клієнтів); швидким зростанням інших витрат (стаття «Інше» у витратах зросла на 90,2 %, хоча її частка залишається невеликою (2,3 %), а це може бути пов'язано зі зростанням витрат на нові технологічні платформи або послуги).

У результаті чистий комісійний дохід (розрахований як комісійні доходи мінус комісійні витрати) скоротився на 25,8 % (312220 тис. грн), досягнувши 899133 тис. грн у 2024 р. Така тенденція пояснюється: зменшенням суми доходів від розрахунково-касового обслуговування (ключова стаття) на 10,4 % та зростанням комісійних витрат на 34,0 %.

Таким чином, аналіз комісійних операцій виявляє проблемну тенденцію в основному комісійному бізнесі банку:

1. Зниження ефективності (відбулося значне зниження ефективності комісійного бізнесу, про що свідчить падіння чистого комісійного доходу).

2. Негативний вплив розрахунково-касового обслуговування (основний дохідний потік від розрахунково-касового обслуговування клієнтів скорочується, тоді як витрати на обслуговування зростають).

3. Потреба у стратегії (банку необхідно переглянути тарифи на розрахунково-касове обслуговування або активізувати розвиток більш прибуткових непроцентних послуг (наприклад, валютні операції, інвестиційні послуги), щоб компенсувати падіння чистого комісійного доходу).

2.3. Аналіз фінансових результатів і рентабельності діяльності банку

Аналіз фінансових результатів і рентабельності діяльності банку – це процес оцінки того, наскільки ефективно банк використовує свої ресурси для отримання прибутку. Фінансові результати банку відображаються у Звіті про прибутки і збитки та інший сукупний дохід.

Проаналізуємо динаміку доходів, витрат, чистого прибутку та рентабельності Акціонерного банку «Південний» за даними Звітів про прибутки і збитки та інший сукупний дохід (додатки Б.2, В.2, Г.2) за 2022-2024 рр. (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Загальна оцінка динаміки доходів, витрат, чистого прибутку та рентабельності Акціонерного банку «Південний» за 2022-2024 рр.

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення (+,-) 2024 р. від 2022 р.	
				абсо- лютне	відносне, %
Доходи банку, тис. грн	6188137	8035382	8882241	+2694104	+43,5
Витрати банку, тис. грн	5798483	7110952	7205469	+1406986	+24,3
Коефіцієнт окупності	1,067	1,130	1,233	+0,166	+15,6
Чистий прибуток, тис. грн	389654	924430	1676772	+1287118	у 4,3 р. б.
Рентабельність, %	6,7	13,0	23,3	+16,6	×

Аналіз загальної оцінки фінансових показників Акціонерного банку

«Південний» за 2022–2024 рр. (табл. 2.7, рис. 2.6) демонструє винятково позитивну динаміку, особливо у сфері прибутковості та рентабельності.

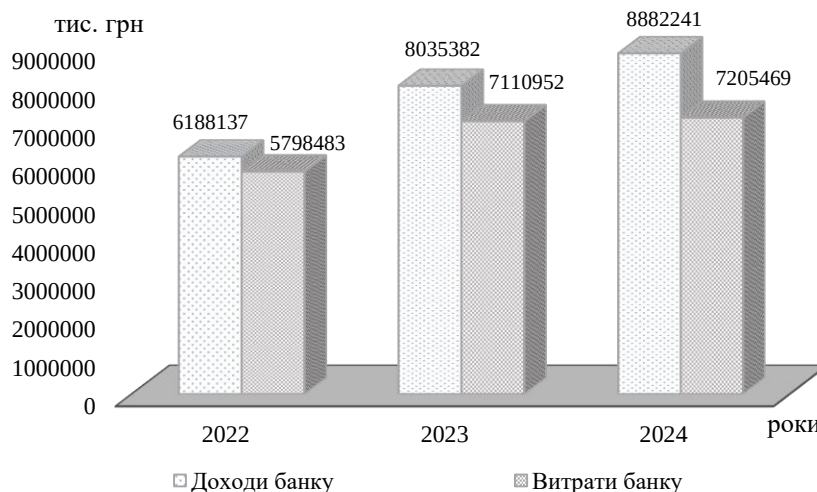

Рис. 2.6. Показники доходів і витрат Акціонерного банку «Південний» за 2022-2024 рр.

Зокрема, спостерігається переважаюче зростання доходів над витратами. У 2024 р. загальна сума доходів банку зросла на 43,5 % (2,69 млрд грн), а це відображає успішне нарощування активів та отримання високої віддачі від них (процентні доходи, доходи від НБУ). Поряд з цим зростання витрат (24,3 %) істотно відстало від зростання доходів, що виступає головним фактором, який забезпечив зростання прибутку. Згідно з попереднім аналізом, це сталося за рахунок ліквідації витрат на резервування під кредитні збитки.

Упродовж 2022-2024 рр. банк продемонстрував колосальне зростання чистого прибутку – у 4,3 рази (на 1287118 тис. грн), досягнувши 1676772 тис. грн у 2024 р. Таке стрімке зростання прибутку є прямим наслідком: ефекту «ножиць» (доходи зростають швидше за витрати) та кардинального покращення якості активів та/або стабілізації економічної ситуації, що дозволило звільнити значні резерви (як видно з табл. 2.6). Також спостерігається підвищення показників ефективності та рентабельності. Коефіцієнт окупності, який характеризує,

скільки доходу припадає на одну одиницю витрат, постійно зростає – з 1,067 до 1,233 (на 15,6 %) підтверджує, що кожна гривня, витрачена банком у 2024 р., приносить значно більший дохід, ніж у 2022 р. Рентабельність банку (рис. 2.7) зросла у 3,5 рази – з 6,7 % до 23,3 % (на 16,6 в. п.), що свідчить про істотне підвищення ефективності використання ресурсів та управління витратами.

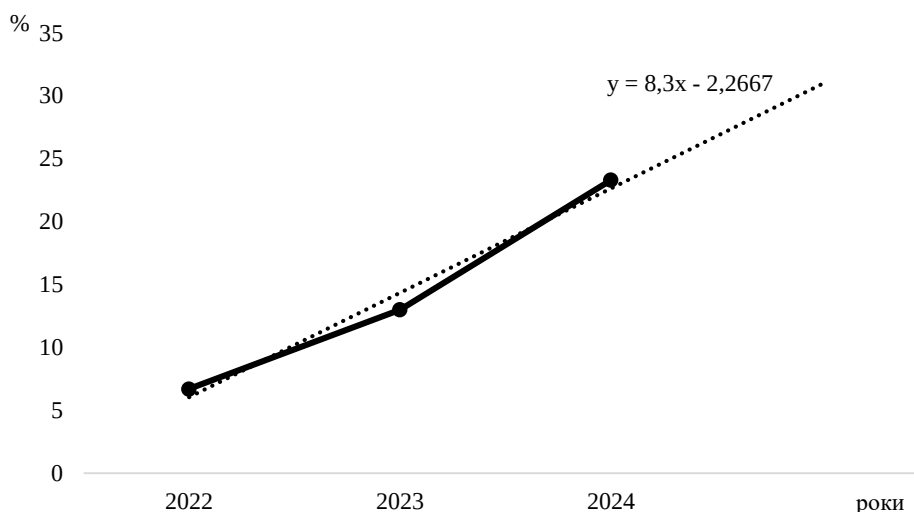

Рис. 2.7. Показник та лінія тренду рентабельності Акціонерного банку «Південний» за 2022-2024 рр.

Побудована лінія тренду свідчить про стійку тенденцію до зростання показника рентабельності з кожним наступним періодом.

Оцінка формування і динаміки чистого прибутку Акціонерного банку «Південний» представлена в додатку Ж.

Одержані результати (додаток Ж) підтверджують, що фінансові результати Акціонерного банку «Південний» за 2022–2024 рр. характеризуються безпрецедентним зростанням прибутковості, зумовленим покращенням якості активів та ефективним управлінням основною діяльністю.

Формування чистого прибутку Акціонерного банку «Південний» у 2024 р. базується на високій прибутковості основного бізнесу, значній економії на кредитних резервах та успішній інвестиційній діяльності. Головним є те, що банк

перейшов від ризикової моделі (високі відрахування у резерви у 2022 р.) до моделі високої ефективності та прибутковості, що зробило його фінансовий стан максимально стійким.

На підставі узагальнення показників доходів і витрат проведемо аналіз рентабельності діяльності Акціонерного банку «Південний» в цілому та в тому числі по процентних і непроцентних операціях (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

**Аналіз рентабельності діяльності Акціонерного банку «Південний»
за 2022-2024 рр.**

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення (+,-) 2024 р. від 2022 р.	
				абсо- лютне	віднос- не, %
Доходи – усього, тис. грн	6188137	8035382	8882241	+2694104	+43,5
у тому числі:					
процентні	3943258	5935847	5823659	+1880401	+47,7
непроцентні	2244879	2099535	3058582	+813703	+36,2
Витрати – усього, тис. грн	5798483	7110952	7205469	+1406986	+24,3
у тому числі:					
процентні	1521424	3224356	2437641	+916217	+60,2
непроцентні	4277059	3886596	4767828	+490769	+11,5
Прибуток (збиток) – усього, тис. грн	389654	924430	1676772	+1287118	у 4,3 р. б.
у тому числі від:					
процентних операцій	2421834	2711491	3386018	+964184	+39,8
непроцентних операцій	-2032180	-1787061	-1709246	+322934	-15,9
Рентабельність (збитковість) – усього, %	6,7	13,0	23,3	+16,6	×
у тому числі:					
процентних операцій	159,2	84,1	138,9	-20,3	×
непроцентних операцій	-47,5	-46,0	-35,8	+11,7	×

Аналіз табл. 2.8 підтверджує попередні висновки: загальна рентабельність банку різко зросла, але це зростання забезпечене лише процентною діяльністю, тоді як непроцентна діяльність залишається збитковою (хоча й менш). Загальна рентабельність зросла з 6,7 % до 23,3 % (на 16,6 в. п.), що підтверджує високу ефективність використання ресурсів у 2024 р. Чистий прибуток зріс у 4,3 рази, завдяки значному перевищенню зростання доходів (43,5 %) над витратами

(24,3 %). Прибуток від процентних операцій (чистий процентний дохід) зріс на 39,8 % (964 млн грн), що відображає високу прибутковість кредитування та розміщення коштів (інвестиції в цінні папери, депозитні сертифікати НБУ). Рентабельність процентних операцій (розраховується як відношення прибутку від процентних операцій до процентних витрат) становить 138,9 % у 2024 р., проте це є зниженням на 20,3 в. п. порівняно з 2022 р. (159,2 %). Зниження цього показника відбувається через те, що процентні витрати (60,2 %) зростали швидше, ніж процентні доходи (47,7 %), що характеризує зростання вартості фондування та тиск на чисту процентну маржу, незважаючи на абсолютне зростання прибутку від цього виду діяльності.

Збитковість непроцентних операцій (розраховується як відношення прибутку від непроцентних операцій до непроцентних витрат) становить 35,8 % у 2024 р. Хоча це негативний показник, він покращився на 11,7 в. п. порівняно з 2022 р. (47,5 %). Збитковість непроцентної діяльності пов'язана з тим, що непроцентні витрати (які включають операційні, адміністративні витрати та, критично, витрати на формування резервів у 2022 р.) значно перевищують комісійні та інші непроцентні доходи. Зменшення збитковості у 2024 р. є прямим наслідком виключення витрат на резервування. Незважаючи на збитковість непроцентних операцій, цей збиток покривається високим прибутком від процентних операцій, що й забезпечує високий чистий прибуток банку.

Таким чином, висока загальна рентабельність банку (23,3 %) забезпечується винятково сильною процентною діяльністю (чистий процентний дохід зріс на 39,8 %). Поряд з цим, незважаючи на високий чистий процентний дохід, банку необхідно контролювати зростання процентних витрат, які випереджають зростання процентних доходів та тиснуть на маржу. Банк залишається збитковим у непроцентній діяльності. Основне завдання на майбутнє — скорочення непроцентних витрат (зокрема, операційних) та підвищення комісійних доходів, щоб перевести цю діяльність хоча б у нуль.

Отже, фінансовий стан банку є дуже стійким та високоефективним завдяки

успішному управлінню основним (процентним) бізнесом та успішній роботі з кредитним ризиком.

Завершальним етапом аналізу фінансового стану банку є оцінка ефективності використання його ресурсів через показники рентабельності активів та власного капіталу (табл. 2.9)

Таблиця 2.9

**Аналіз показників рентабельності активів та власного капіталу
Акціонерного банку «Південний» за 2022-2024 рр.**

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення (+,-) 2024 р. від 2022 р.	
				абсо- лютне	віднос- не, %
Середньорічна вартість активів, тис. грн	46724208	49981871	59935118	+13210910	+28,3
Середньорічна вартість власного капіталу, тис. грн	3973990	4749576	6175013	+2201023	+55,4
Прибуток до оподаткування, тис. грн	473094	1866207	3378207	+2905113	у 7,1 р. б.
Чистий прибуток, тис. грн	389654	924430	1676772	+1287118	у 4,3 р. б.
Загальна рентабельність, %:					
активів	1,01	3,73	5,64	+4,63	×
власного капіталу	11,90	39,29	54,71	+42,81	×
Чиста рентабельність, %:					
активів	0,83	1,85	2,80	+1,97	×
власного капіталу	9,81	19,46	27,15	+17,34	×

Показники табл. 2.9 підтверджують високу та зростаючу ефективність використання ресурсів Акціонерного банку «Південний» за 2022–2024 рр., що стало наслідком різкого зростання чистого прибутку. Показник рентабельності активів відображає ефективність використання всього майна банку для генерування прибутку. Як загальна, так і чиста рентабельність активів продемонстрували стрімке зростання: чиста рентабельність (розраховується як відношення чистого прибутку до середньорічної вартості активів) зросла з 0,83 % у 2022 р. до 2,80 % у 2024 р. (зростання на 1,97 в. п.), а загальна рентабельність (розраховується як відношення прибутку до оподаткування до середньорічної вартості активів) зросла з 1,01 % до 5,64 % (на 4,63 в. п.).

Значення чистої рентабельності активів – 2,80 % для українського банку є дуже високим і свідчить про високу віддачу від кожного вкладеного активу. Підвищення показника підтверджує, що активи, які зростали на 28,3 %, були використані набагато ефективніше у 2024 р., головним чином завдяки зменшенню навантаження на резервування.

Показник рентабельності власного капіталу відображає ефективність використання коштів власників (акціонерів) для генерування прибутку. За результатами розрахунків рентабельність власного капіталу зростала ще швидшими темпами, ніж рентабельність активів. Чиста рентабельність власного капіталу (розраховується як відношення чистого прибутку до середньорічної вартості капіталу) підвищилася з 9,81 % у 2022 р. до 27,15 % у 2024 р. (на 17,34 в. п.). Загальна рентабельність власного капіталу зросла з 11,90 % до 54,71 % (на 42,81 в. п.). Значення чистої рентабельності власного капіталу – 27,15 % є винятково високим показником для банківського сектору. Він свідчить про надзвичайно високу привабливість банку для акціонерів та ефективне використання їхніх коштів, що зросли за період на 55,4 %.

Аналіз показників рентабельності Акціонерного банку «Південний» підтверджує, що за 2022–2024 рр. банк досяг найвищого рівня фінансової ефективності за всіма ключовими показниками:

- фінансовий успіх (прибуток, який зріс у 4,3 рази, забезпечив стрімке зростання чистої рентабельності активів до 2,80 % та чистої рентабельності власного капіталу до 27,15 %;

- потенціал для акціонерів (високий показник чистої рентабельності власного капіталу (27,15 %) робить банк дуже інвестиційно привабливим, оскільки власний капітал генерує високу норму прибутку);

- висока ефективність (банк демонструє, що не тільки нарощує обсяги, а й якісно використовує кожен елемент своїх ресурсів).

РОЗДІЛ 3

УПРАВЛІННЯ ДОХОДАМИ І ВИТРАТАМИ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

3.1. Сутність та напрями управління доходами і витратами комерційного банку

Одним із напрямів фінансового менеджменту банку є управління його доходами і витратами, оскільки вони впливають на його прибутковість, фінансову стійкість та конкурентоспроможність.

Управління доходами та витратами комерційного банку – це цілеспрямована система заходів, спрямована на максимізацію позитивного фінансового результату (прибутку) банку шляхом [1, 12, 13, 23]:

1. Оптимізації структури та обсягів доходів.
2. Раціоналізації та контролю за рівнем і структурою витрат.

Управління доходами та витратами комерційного банку – це процес планування, організації, обліку, аналізу та контролю всіх грошових надходжень (доходів) і виплат (витрат) банку з метою максимізації чистого прибутку (різниці між доходами і витратами) та забезпечення сталої фінансової стійкості та ліквідності.

Головна мета – досягнення найвищого рівня чистого прибутку при прийнятному рівні ризику. Досягнення поставленої мети забезпечується шляхом реалізації таких цілей:

- максимізації чистого прибутку (реалізується шляхом досягнення оптимального співвідношення між доходами і витратами, що дозволяє банку генерувати максимальний прибуток для акціонерів);
- забезпечення фінансової стійкості (реалізується шляхом формування достатнього запасу прибутку для покриття можливих збитків, створення резервів та збільшення власного капіталу);
- оптимізації структури (реалізується шляхом удосконалення структури

як доходів (зокрема, збільшення частки комісійних), так і витрат (контроль адміністративних витрат та вартості залучених ресурсів).

Управління доходами та витратами тісно пов'язане з управлінням процентною маржею та операційними витратами [12, 47]. Так як за їх участі формується показник чистого прибутку банку, який розраховується шляхом віднімання від суми процентних і непроцентних доходів суми процентних і операційних витрат та відрахувань в резерви.

Управління доходами банку зосереджується на ефективному формуванні та диверсифікації джерел надходжень, а управління витратами спрямоване на їх раціоналізацію та контроль без шкоди для якості банківських послуг та дотримання нормативів (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Основні напрями управління доходами та витратами

Напрямок	Характеристика
1	2
Основні напрями управління доходами	
1. Управління процентними доходами	Процентні доходи - це доходи, одержані від розміщення активів (кредити, цінні папери). Мета управління – максимізація середньої процентної ставки за активними операціями при підтримці прийнятного рівня кредитного ризику та ліквідності. Включає цінову політику за кредитами.
2. Управління непроцентними доходами	Непроцентні доходи – це доходи від комісій та зборів (розрахунково-касове обслуговування, гарантії, послуги інкасації, операції з цінними паперами, валютні операції, брокерські послуги). Мета управління – розширення спектру комісійних послуг та підвищення їхньої частки у загальних доходах для диверсифікації та стабілізації фінансового результату.
3. Оптимізація структури активів	Мета управління – формування оптимального портфеля активів (кредити, інвестиції, ліквідні кошти) з точки зору дохідності/ризиків. Наприклад, збільшення частки високодохідних, але контрольованих за ризиком, активів.
4. Управління іншими доходами	Мета управління – збільшення доходів від продажу майна, переоцінки активів, штрафів тощо.
Основні напрями управління витратами	
1. Управління процентними витратами	Процентні витрати – це витрати, пов'язані із залученням ресурсів (депозити, міжбанківські кредити, випущені цінні папери). Мета управління – мінімізація середньої вартості залучених ресурсів шляхом залучення «дешевших» джерел (наприклад, залишки на поточних рахунках, довгострокові депозити).

Продовж. табл. 3.1

1	2
2. Управління операційними (адміністративними) витратами	Адміністративні витрати – це витрати на утримання апарату (заробітна плата, оренда, комунальні послуги, ІТ-технології, маркетинг). Мета управління – контроль та зниження питомої ваги цих витрат. Використання новітніх технологій (діджиталізація) для підвищення ефективності та зниження потреби у фізичних відділеннях чи персоналі.
3. Управління ризиковими витратами (резервами)	Ризикові витрати – відрахування у резерви під очікувані кредитні збитки. Мета управління – мінімальні, але достатні відрахування через якісне управління кредитним ризиком. Чим якісніший кредитний портфель, тим менші витрати на резерви.
4. Контроль за накладними витратами	Мета управління – зменшення накладних витрат шляхом встановлення лімітів, бюджетування витрат, впровадження систем обліку витрат за центрами відповідальності.

Для ефективного управління доходами та витратами банк використовує такі інструменти, які є основою фінансового планування та контролю [12]:

1. Бюджетування – це основний інструмент фінансового планування. Бюджет виступає як фінансовий план на певний період (зазвичай рік), що деталізує очікувані доходи та граничні витрати. Сутність бюджетування полягає в розробці детальних кошторисів доходів (відсотків, комісії) та витрат (процентних, операційних, резервів) для банку в цілому та для його окремих підрозділів (філій, бізнес-ліній). Формують такі види бюджетів: операційний бюджет (включає всі очікувані доходи та витрати, формуючи прогностичний Звіт про прибутки і збитки та інший сукупний дохід) та бюджет капітальних витрат (передбачає планування інвестицій у нерухомість, обладнання, ІТ-системи). Перед бюджетуванням стоїть завдання встановити цільові показники і ліміти витрат, які потім будуть використані при проведенні контрольних процедур.

2. Аналіз рентабельності. Передбачає проведення аналізу рентабельності за продуктами, клієнтами, бізнес-лініями та філіалами з метою визначення, які продукти, клієнти чи підрозділи генерують найбільший прибуток. Сутність даного інструменту полягає в розподілі доходів і витрат за різними об'єктами аналізу. Основні об'єкти аналізу рентабельності: за продуктами (проводиться аналіз рентабельності, наприклад, іпотечних кредитів, поточних рахунків чи

торгового фінансування); за клієнтами/сегментами (визначення чистого прибутку, який приносить банківська група, великий корпоративний клієнт чи сегмент малого бізнесу); за каналами (аналіз прибутковості філій, банкоматів чи мобільного додатку).

3. Трансфертне ціноутворення є критично важливим внутрішнім механізмом, що дозволяє справедливо оцінити вартість залучення ресурсів і дохід від їх розміщення в межах банку. Це внутрішня система ціноутворення, за якою кожен активний підрозділ (наприклад, видача кредитів) «купує» кошти у пасивного підрозділу (депозити) за певною трансфертною ставкою. Практична цінність цього інструменту полягає в управлінні ризиком (здійснюється відокремлене управління процентним ризиком від кредитного ризику) та справедливій оцінці (дозволяє точно визначити чистий прибуток, який генерує кожен бізнес-підрозділ, забезпечуючи, що підрозділи не субсидують один одного).

4. Кост-контроль та кост-менеджмент – це процес постійного моніторингу, аналізу та впливу на операційні витрати. Кост-контроль забезпечує відповідність фактичних витрат запланованим бюджетам. Це інструмент, який орієнтований на відхилення. Кост-менеджмент спрямований на зниження витрат без шкоди для якості послуг чи стратегічних цілей. Реалізується через такі заходи: проведення тендерів та перегляд договорів з постачальниками; оптимізація штатної чисельності та підвищення продуктивності персоналу; діджиталізація та автоматизація (наприклад, переведення клієнтів у менш витратні канали обслуговування – мобільний банкінг).

5. Управління співвідношенням активи-пасиви. Цей інструмент зосереджений на управлінні фінансовим балансом банку, що безпосередньо впливає на чистий процентний дохід. Його сутність полягає в комплексному підході до управління процентним ризиком, ризиком ліквідності та валютним ризиком. Цей інструмент виконує такі завдання: управління проміжками (аналіз розривів між термінами переоцінки процентних ставок за активами та пасивами)

та управління структурою (забезпечення оптимального співвідношення між дорогими та дешевими джерелами фінансування).

Комплексне використання цих інструментів дозволяє активно керувати процесом прибутку, приймаючи обґрунтовані рішення про ціноутворення, інвестиції та скорочення витрат.

Успішне управління доходами та витратами вимагає інтегрованого підходу шляхом: систематичного проведення детального аналізу Звіту про прибутки і збитки та інший сукупний дохід; здійснення планування майбутніх доходів та витрат і проведення контрольних процедур за їх виконанням; управління активами та пасивами, що включає узгодження строковості та валют доходів і витрат; встановлення тарифів на продукти (кредити, депозити, комісійні послуги) на основі аналізу витрат, конкурентів та ринкової ситуації.

Таким чином, успіх банку значною мірою залежить від здатності ефективно управляти доходами і витратами, постійно шукаючи баланс між дохідністю та ризиком.

3.2. Вплив управління доходами і витратами на прибутковість діяльності комерційного банку

Акціонерний банк «Південний» забезпечує клієнтам можливість комплексного обслуговування у найбільш комфортному форматі: безпосередньо у відділенні, або дистанційно за допомогою сучасних систем обслуговування. Банк гарантує індивідуальний підхід до розгляду кожного проєкту, враховуючи побажання та фінансові можливості клієнта. Банк пропонує повний перелік продуктів, які необхідні сегменту малого та середнього бізнесу.

Зокрема, у 2024 р. було розроблено та запущено продукти швидкого надання тендерних гарантій та гарантій платежу. Новий клієнт банку може одержати тендерну гарантію упродовж 1 робочого дня. З метою адаптації до

умов воєнного стану банк успішно переформатував спілкування та обслуговування у дистанційний формат. Використання відеоконференцій для зустрічей з клієнтами та нарад із співробітниками дозволило не обмежувати обслуговування та сприяло підтримці та розвитку бізнесу клієнтів.

Упродовж 2024 р. банк продовжував відігравати активну роль у підтримці українського бізнесу, шляхом участі у ключових державних програмах кредитування, зокрема у програмі «Доступні кредити 5-7-9 %». За рік кредитний портфель малого та середнього бізнесу за програмами «Доступні кредити 5-7-9 %» та «Портфель гарантії Уряду» було збільшено приблизно на 0,9 млрд грн.

Банк активно використовував механізм державних гарантій при кредитуванні клієнтів малого та середнього бізнесу. Фактично було використано 351 млн грн гарантій, а ліміт доступних гарантій використано на 95 %, що дозволило банку видати кредитів на загальну суму 645 млн грн. Отже, Акціонерний банк «Південний» підтверджує статус надійного партнера держави у фінансуванні розвитку малого та середнього бізнесу.

Місію, бачення та цінності Акціонерного банку «Південний» представлено на рис. 3.1.

<i>Місія</i>	<i>Бачення</i>	<i>Цінності банку</i>
• полягає у створенні фінансових можливостей для сталого розвитку бізнесу та підвищення якості життя клієнтів та їх сімей	• бути універсальним українським банком-лідером, який пропонує прості, надійні фінансові рішення, глибоко розуміючи потреби своїх клієнтів	• фокус на клієнтах; • порядність; • ініціативність; • прагнення до розвитку; • команда.

Рис. 3.1. Місія, бачення та цінності Акціонерного банку «Південний»

Цінності банку формують підхід до клієнтів, партнерів та внутрішньої роботи (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Цінності Акціонерного банку «Південний» [39]

Цінність	Принцип	Дії банку
Фокус на клієнтах	Максимальна вигода для клієнта при максимальній простоті сервісів.	Банк враховує думку клієнтів у своїй роботі, постійно вдосконалюючи продукти та послуги, щоб відповідати їхнім потребам.
Порядність	Повна довіра та прозорість.	Банк надає повну, достовірну та своєчасну інформацію про продукти, дотримується всіх домовленостей та завжди діє в інтересах клієнта. Внутрішня комунікація ґрунтується на довірі та відкритості.
Ініціативність	Сміливість у прийнятті рішень та пошук нових можливостей.	Банк вітає нестандартні ідеї, не боїться виходити за встановлені межі та використовувати будь-які можливості для реалізації нових проєктів. Банк активно співпрацює з клієнтами, переконує та надихає їх, приймаючи нові виклики.
Прагнення до розвитку	Сприйняття змін як нових можливостей.	Банк ставить перед собою амбітні цілі, впевнено їх досягає і створює сприятливі умови для постійного вдосконалення своїх працівників. Банк не боїться робити помилки, оскільки вони є частиною розвитку.
Команда	Команда як головний актив.	Банк всебічно розвиває професіоналізм своїх працівників та вірить в їхній потенціал. Успіх банку – це спільна перемога, і банк робить все, щоб кожен член команди відчував свою важливість.

Діяльність Акціонерного банку «Південний» базується на клієнтоцентричному підході. Клієнти є основою розвитку бізнесу банку. Головна мета банку – створення позитивного досвіду та побудова взаємовигідних, довгострокових відносин. Усі продукти та послуги банку розробляються з принципом: максимум вигоди для клієнта у поєднанні з простотою сервісу, що допомагає їм у досягненні фінансових цілей. Високий рівень корпоративної культури банку та його Кодекс етики визначають основні принципи взаємодії з клієнтами: чесність, порядність, законність, відкритість та економічна доцільність.

Працівники банку керуються чіткими Стандартами обслуговування клієнтів, відповідно до яких вони зобов'язані: надавати послуги якісно та високопрофесійно; пропонувати продукти, що дійсно відповідають потребам

клієнта; забезпечувати своєчасне та якісне реагування на звернення і консультації; інформувати про ризики та уникати введення клієнтів в оману; дотримуватись захисту конфіденційної інформації клієнтів; постійно вживати заходів для покращення якості сервісу та нести персональну відповідальність за свою роботу.

Банк високо цінує зворотний зв'язок від клієнтів та інших зацікавлених осіб як важливу умову для розвитку та вдосконалення, завжди йде назустріч клієнтам, враховуючи їхню думку для удосконалення продуктів. Кожне звернення, відгук або скарга є предметом негайного реагування, що дозволяє не лише вирішувати поточні проблеми, але й запобігати появі аналогічних ситуацій у майбутньому. У 2024 р. було зареєстровано 7976 негативних звернень від клієнтів

У 2024 р. банк приділяв першочергову увагу захисту інформації з обмеженим доступом (банківської таємниці, персональних та комерційних даних), щоб запобігти витокам та розголошенню, які можуть завдати шкоди. Банк розробляє заходи щодо удосконалення кіберзахисту. Триває активне впровадження концепції Центру реагування на кіберзагрози (Security Operation Center, SOC) для посилення засобів кіберзахисту, моніторингу та процесів реагування на інциденти. Нещодавно був створений відділ кібербезпеки, який здійснює постійний моніторинг стану кіберзахисту в усіх інформаційних та облікових системах банку та корпоративній мережі, проводить розслідування кібератак та виявляє аномальну активність. Підвищена увага приділялася моніторингу безпеки роботи з конфіденційними даними та документами, а також якісному застосуванню параметрів безпеки на всьому обладнанні.

Стратегічна амбіція Акціонерного банку «Південний» – стати провідним фінансовим партнером для великого та середнього українського бізнесу. У найближчі роки банк планує зосередитися на комплексному обслуговуванні корпоративних клієнтів, роблячи акцент на фінансуванні та зовнішньоекономічній діяльності.

Стратегія банку передбачає формування довгострокових партнерських відносин через: покращення якості ключових продуктів; преміальний сервіс для власників та керівників бізнесу; цілісний підхід до фінансових потреб клієнтів.

Ключові пріоритети Акціонерного банку «Південний» на 2025–2027 рр. [39]:

- лідерство у кредитуванні шляхом модернізації процесу для досягнення найшвидшого часу прийняття рішень для середнього та великого бізнесу;
- персоналізація сервісу шляхом створення преміального обслуговування для посилення лояльності цільових клієнтів;
- цифрова трансформація через розширення спектру цифрових послуг у роздрібному сегменті та автоматизація залучення клієнтів;
- розвиток мікро- та малого бізнесу шляхом створення для нього пакетних рішень, участь у державних програмах підтримки та автоматизація операцій.

Також, банк планує інвестувати у людський капітал, партнерство з МФО (для надання додаткової цінності бізнес-клієнтам) та операційну ефективність (зниження ризиків та адміністративних витрат через постійне вдосконалення процесів).

Акціонерний банк «Південний» має налагоджену та ефективну систему управління ризиками, яка суворо дотримується регламентних процедур та постанов Національного банку України. Банк гарантує виконання всіх своїх зобов'язань незалежно від фінансового стану та дисципліни позичальників. Рішення щодо кредитування приймається виключно після детального аналізу фінансової звітності потенційного позичальника.

Банком затверджено внутрішню матрицю проходження кредитних проєктів. Ця матриця є ключовим інструментом для оцінки ризиків:

1. Вона поділяє галузі економіки України на кілька категорій за ступенем ризику.
2. Встановлює нормативні значення фінансових показників звітності, яким має відповідати клієнт.

Кожен новий проєкт проходить оцінку крізь цю матрицю, що дозволяє банку сформулювати прогнозне рішення та умови фінансування для клієнта.

Порівняно з іншими фінансовими установами, банк має суттєву перевагу у швидкості: попереднє рішення про доцільність подальшого розгляду кредитної заявки та збору повного пакета документів ухвалюється на початковому етапі упродовж лише кількох днів на підставі мінімальної кількості документів.

Ключові критерії для остаточного рішення про кредитування: прозора структура власності з можливістю ідентифікації кінцевого бенефіціара; позитивна кредитна історія клієнта.

Відповідно до Звіту про управління (Звіту керівництва) за 2024 р. пріоритетами подальшого розвитку банку є обслуговування клієнтів середнього бізнесу з річним обігом від 300 млн до 2 млрд грн; нарощування кредитного портфеля до рівня 9 млрд грн (зростання приблизно на 29 %); якісне управління дохідністю залученого та розміщеного капіталу через оптимізацію управління відсотковими ставками та удосконалення структури угод; активне залучення нових клієнтів з цільовим продуктом та доведення його до рівня цільової дохідності; розширення співпраці з підприємствами, які працюють на потреби оборонно-промислової галузі; пов'язані з переробкою сільськогосподарської продукції, харчовою промисловістю; будуть пов'язані з відновленням України; співпраця з МФО щодо підписання двох партнерських ризик шерінгових програм (ліміт не менше 60 млн євро); розвиток партнерських програм з представниками ринку енергообладнання шляхом кредитування бізнесу на придбання обладнання та енергосистем; кредитування інвестиційних проєктів, що будуть актуальними у повоєнній відбудові та ін. [39].

Окремо банк планує працювати над покращенням клієнтського досвіду за рахунок технологічності в процесах обслуговування та у внутрішніх процесах підтримки, а також над розвитком сервісів та послуг, які будуть відповідати потребам цільового сегмента.

Одним із напрямів підвищення прибутковості банку є зниження значення

показника співвідношення операційних (непроцентних) витрат до операційних доходів (процентних і непроцентних). Чим нижче значення цього показника, тим банк ефективніше використовує свої ресурси для одержання доходу. Банки, які займають позиції лідера на ринку банківських послуг мають значення даного співвідношення нижче 45-50 %.

Значення показника співвідношення операційних витрат до операційних доходів понад 60-70 % є результатом внутрішніх слабких сторін банку, зовнішні можливості дають банку шанс знизити показник співвідношення та підвищити операційну ефективність (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Фактори впливу (внутрішні та зовнішні) на показник співвідношення операційних витрат до операційних доходів

Внутрішні слабкі сторони банку	
1	2
Слабкі сторони, які обумовлюють підвищення показника	Вплив на витрати та доходи
Неефективна організаційна структура	Високі адміністративні витрати, дублювання функцій, збільшена чисельність персоналу. Обумовлює зростання операційних витрат.
Велика мережа відділень	Велика сума витрат на оренду, комунальні послуги, безпеку та обслуговування філій (низькодохідних). Обумовлює зростання операційних витрат.
Застарілі IT-системи	Необхідність ручної обробки операцій, високі витрати на підтримку застарілого програмного забезпечення, низька оперативність запровадження нових програмних продуктів. Обумовлює зростання витрат та обмеження доходів.
Низька якість обслуговування	Втрата клієнтів та низькі обсяги транзакцій. Обумовлює зменшення комісійних доходів.
Зовнішні можливості	
Можливості, які обумовлюють зниження показника	Механізм впливу
Діджиталізація та фінтех-тренд	Запровадження інновацій дозволяє перевести більшість операцій у цифрові канали, скорочуючи потребу у великій кількості відділень та персоналу. Обумовлює зменшення операційних витрат.
Розвиток ринку небанківських послуг	Використання можливостей для запровадження високомаржинальних, масштабованих послуг (наприклад, управління активами, брокерські послуги), які не потребують значного збільшення адміністративних витрат. Обумовлює збільшення операційних доходів.

Продовж. табл. 3.3

1	2
Зростання економіки та кредитного попиту	Збільшення обсягу кредитного портфеля без пропорційного зростання операційних витрат (ефект масштабу). Обумовлює збільшення процентних доходів.
Аутсорсинг непрофільних функцій	Передача ІТ-підтримки, бек-офісу чи контакт-центрів зовнішнім провайдерам. Обумовлює зниження операційних витрат.

Таким чином, слабкі сторони безпосередньо призводять до того, що значна частина доходу йде на покриття операційних витрат, обумовлюючи значне підвищення показника співвідношення.

Також, банк може використати зовнішні можливості, особливо технологічні, щоб компенсувати вплив своїх внутрішніх слабких сторін (наприклад, високі витрати на персонал та інфраструктуру), тим самим ефективно знижуючи показник співвідношення.

Одним із напрямків зниження показника співвідношення операційних витрат до операційних доходів та підвищення загальної прибутковості банку є оптимізація конкретних статей витрат. У табл. 3.4 наведено статті витрат та пропоновані методи їх оптимізації.

Таблиця 3.4

Статті витрат та пропоновані методи їх оптимізації

Статті витрат	Критерії оцінки для аналізу	Методи їх оптимізації
1	2	3
Витрати на персонал	- Співвідношення фонду оплати праці до операційних витрат. - Дохід на одного співробітника (характеризує ефективність використання людського капіталу). - Середній показник плинності кадрів (висока плинність кадрів збільшує витрати на рекрутинг та навчання).	- Автоматизація (запровадження автоматизації процесів дозволить скоротити штат). - Оптимізація штатного розпису (управління чисельністю персоналу відповідно до обсягу операцій).
Витрати на інфраструктуру та нерухомість	- Витрати на утримання одного відділення (оренда, комунальні послуги, обслуговування). - Дохід на квадратний метр площі (характеризує ефективність використання нерухомості).	- Трансформація мережі (перехід від повноцінних відділень до менших, високотехнологічних хабів тощо). - Продаж/здача в оренду (продаж або здача в оренду надлишкової банківської нерухомості).

Продовж. табл. 3.4

1	2	3
Витрати на ІТ та технології	- Співвідношення ІТ-витрат до операційних витрат. - Співвідношення витрат на підтримку з витратами на розвиток (баланс між підтримкою старих (обов'язкові витрати) та інвестиціями у нові продукти (зростання доходів).	- Хмарні рішення (перехід від власної інфраструктури до хмарних сервісів для економії на обслуговуванні). - Консолідація систем (відмова від використання застарілих систем на користь єдиної, сучасної платформи).
Витрати на маркетинг та залучення клієнтів	- Вартість залучення клієнта. - Співвідношення чистого прибутку, одержаного від клієнта за період співпраці, до вартості його залучення.	- Цільовий маркетинг (перехід до цифрових каналів з можливістю точного вимірювання ефективності та таргетингу). - Програма лояльності (зосередження на утриманні існуючих клієнтів, що значно дешевше, ніж залучення нових).

Отже, оптимізація витрат – це завжди пошук балансу між економією та інвестиціями у майбутнє зростання доходів.

SWOT-аналіз – це стратегічний інструмент, який допомагає банку оцінити свої внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на доходи і витрати, а також на його загальну фінансову ефективність [13, 40, 45, 61]. SWOT включає (табл. 3.5) аналіз внутрішнього середовища (сильні та слабкі сторони) та зовнішнього середовища (можливості та загрози).

Таблиця 3.5

Складові SWOT-аналізу

Категорія	Внутрішнє середовище (контрольовані)	Зовнішнє середовище (неконтрольовані)
Позитивні фактори	S - Strengths (Сильні сторони)	O - Opportunities (Можливості)
Негативні фактори	W - Weaknesses (Слабкі сторони)	T - Threats (Загрози)

Зважаючи на те, що Акціонерний банк «Південний» є комерційним банком, який активно працює на українському ринку (зокрема, показує значний приріст прибутку та входить до топ-банків за прибутком), проведемо SWOT-аналіз його доходів і витрат, на основі загальнодоступних фінансових

результатів за 2024 р., упродовж якого банк показав значне зростання чистого прибутку й чистого процентного результату, та ринкових умов (табл. 3.6).

Таблиця 3.6

SWOT-аналіз доходів і витрат Акціонерного банку «Південний»

Внутрішнє середовище (контрольовані)	Зовнішнє середовище (неконтрольовані)
1	2
S - Strengths (сильні сторони) – це внутрішні позитивні фактори, які сприяють збільшенню доходів та оптимізації витрат	O - Opportunities (можливості) – це зовнішні фактори, якими банк може скористатися для збільшення доходів або зменшення витрат.
Доходи:	Доходи:
- Висока прибутковість та ефективність (значний приріст чистого прибутку (понад 81 % у 2024 р.) та чистого процентного результату, що свідчить про ефективне управління активами та пасивами і високу маржинальність основного бізнесу). - Сильна диверсифікація непроцентних доходів (великий обсяг комісій від РКО, інвестиційних послуг). - Стабільна фінансова база (збільшення статутного капіталу за рахунок прибутків та віднесення до системно важливих банків (зміцнює довіру клієнтів і забезпечує більш стабільне та дешевше фондування). - Лідеруючі позиції на високоприбуткових ринках (наприклад, іпотека чи МСБ).	- Зростання економіки та платоспроможності населення, що стимулює попит на кредити. - Поява нових технологій (FinTech) для розробки інноваційних та високомаржинальних продуктів (наприклад, BNPL, інвестиційні платформи). - Державні програми підтримки (наприклад, пільгове кредитування, зокрема «5-7-9»), що забезпечують стабільний потік процентних доходів, субсидованих державою та дозволяють безпечно збільшити кредитний портфель. - Реконструкція та відновлення (збільшення кредитного портфеля за рахунок фінансування проєктів відбудови країни після війни, що забезпечить значні процентні доходи у середньостроковій перспективі).
Витрати:	Витрати:
- Низьке співвідношення витрат до доходів, що свідчить про високу операційну ефективність (конкурентне співвідношення витрат до доходів дозволяє банку генерувати велику суму прибутку навіть в умовах воєнного стану). - Висока ступінь діджиталізації та автоматизації процесів, що зменшує витрати на персонал та обслуговування відділень. - Ефективне управління ризиками, що мінімізує витрати на формування резервів під очікувані кредитні втрати.	- Зниження інфляції та стабілізація процентних ставок на ринку, що зменшує вартість фондування. - Зниження облікової ставки НБУ (зниження облікової ставки скоротить витрати банку на залучення коштів (депозити, рефінансування) та потенційно збільшить маржу при незмінності кредитних ставок). - Потенціал для злиття чи поглинання для отримання ефекту масштабу та скорочення операційних витрат. - Перехід клієнтів у цифрові канали, що дозволяє скоротити мережу відділень та відповідні витрати.
W - Weaknesses (слабкі сторони) – це внутрішні негативні фактори, які обмежують зростання доходів або спричиняють додаткові витрати.	T - Threats (загрози) – це зовнішні фактори, які можуть негативно вплинути на доходи або збільшити витрати банку.

Продовж. табл. 3.6

1	2
Доходи:	Доходи:
- Залежність від одного джерела доходу (наприклад, 90% доходу – від кредитування). - Висока вартість залучення клієнтів (високі ставки за депозитами). - Застарілі технології, що перешкоджають наданню конкурентоспроможних високомаржинальних послуг.	- Посилення конкуренції з боку інших банків та небанківських фінансових установ (FinTech, великі технологічні компанії). - Рецесія або економічна криза, що призводить до падіння попиту на кредити та зростання непрацюючих активів. - Несприятливе регуляторне середовище (наприклад, обмеження максимальних ставок за кредитами). - Зростання операційних ризиків внаслідок війни (потенційне зменшення процентних доходів у результаті неможливості обслуговування клієнтів).
Витрати:	Витрати:
- Перебільшений штат та велика мережа фізичних відділень, що призводить до високих операційних витрат. - Низька якість кредитного портфеля, що вимагає значних відрахувань у резерви (збільшення витрат). - Неефективні внутрішні процеси (довгий час обробки заявок), що збільшує адміністративні витрати. - Висока вартість фондування (для залучення депозитів від населення та бізнесу банк може мати вищі процентні витрати). - Значні операційні витрати на цифровізацію (витрати на впровадження нових ІТ-рішень та кіберзахист тимчасово зменшують чистий прибуток).	- Зростання процентних ставок НБУ, що суттєво підвищує вартість фондування. - Кіберзагрози та атаки, що вимагають значних додаткових інвестицій у кібербезпеку. - Зміни в податковому законодавстві, які можуть збільшити податкове навантаження на прибуток. - Зростання операційних ризиків внаслідок війни (зростає ймовірність ризиків втрати активів, ушкодження інфраструктури, збільшення резервів під очікувані кредитні збитки). - Інфляційний тиск на адміністративні витрати (підвищення інфляції та вартості робочої сили (заробітної плати, адміністративних витрат) обумовить зростання операційних витрат банку).

Результати SWOT-аналізу використовуються для розробки стратегій та узагальнюються в матриці стратегій (TOWS) (табл. 3.7).

Таблиця 3.7

Матриця стратегій (TOWS)

SO «Сила та Можливість» (Стратегія агресивного зростання)	WO «Слабкість та Можливість» (Стратегія поліпшення)
1	2
Використання сильних сторін для максимізації зовнішніх можливостей (наприклад, використання діджиталізації (S) для виходу на ринок з новим FinTech-продуктом (O)).	Подолання слабких сторін шляхом використання можливостей (наприклад, реінвестування (O) частини прибутку для усунення застарілих ІТ-систем (W)).

Продовж. табл. 3.7

1	2
ST «Сила та Загрози» (Стратегія захисту та диверсифікації)	WT «Слабкість та Загрози» (Стратегія уникнення/мінімізації)
Використання сильних сторін для уникнення або мінімізації зовнішніх загроз (наприклад, використання великого обсягу ліквідності (S) для протидії зростанню ставок НБУ (T)).	Мінімізація як слабких сторін, так і загроз (зазвичай, це оборонна стратегія, наприклад, скорочення операційних витрат та зменшення ризикових активів).

Таким чином, Акціонерному банку «Південний» за результатами проведеного SWOT-аналізу та побудованої матриці стратегій (TOWS) спираючись на наявні сильні фінансові результати потрібно зосередитися на SO-стратегії («Сила та Можливість»), яка базується на використанні високої прибутковості для активного фінансування програм відновлення (Можливості) та цифровізації (забезпечення ефективності витрат).

ВИСНОВКИ

Проведені у кваліфікаційній роботі дослідження щодо оцінки доходів і витрат комерційного банку дозволяють сформулювати наступні висновки:

1. Аналіз доходів і витрат є фундаментом ефективного управління банком, оскільки прибутковість визначає його стабільність та потенціал розвитку. Ключова мета такого аналізу – виявлення резервів для зростання прибутків, пошук нових джерел доходів та обґрунтування шляхів мінімізації і структурної оптимізації витрат. У фінансовій моделі банку доходи – це надходження від активних операцій та послуг, які мають не лише покривати витрати, а й забезпечувати ріст капіталу та виплату дивідендів. Витрати визначаються як зменшення економічних вигод (через вибуття активів чи ріст зобов'язань), що веде до скорочення власного капіталу. За своєю природою доходи і витрати поділяються на процентні та непроцентні.

2. У роботі на основі узагальнення наукових підходів було розглянуто класифікацію доходів і витрат банку і визначено, що вона базується на двох підходах: обліковому та економічному. Обліковий підхід ґрунтується на принципі нарахування і деталізує доходи (процентні, комісійні, від переоцінки, інші операційні) та витрати (процентні, комісійні, адміністративні, резерви). Економічний підхід фокусується на поділі результатів на процентні (основна діяльність) та непроцентні (комісійні, адміністративні тощо), що є критично важливим для розрахунку чистого процентного доходу та маржі. Традиційний аналіз доходів і витрат включає структурно-динамічний, факторний аналіз, оцінку прибутковості та аналіз за центрами відповідальності. Науковці виділяють три підходи: комплексний (фінансовий), функціональний (управлінський) та регуляторний (зовнішній). Їх поєднання забезпечує всебічну оцінку діяльності – від звітності до внутрішнього управління та контролю ризиків.

3. Акціонерний банк «Південний» засновано у 1993 р. Банк працює на підставі ліцензії НБУ № 65 від 07.10.2011 р. і має статус публічного акціонерного

товариства. Основна діяльність зосереджена на наданні банківських послуг фізичним та юридичним особам в Україні. Банк є учасником Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (ФГВФО) (свідоцтво № 015 від 16.10.2012 р.) та підлягає нагляду з боку Національного банку України.

Упродовж 2024 р., в умовах триваючого воєнного стану, Акціонерний банк «Південний» активно реалізовував стратегічні цілі, сфокусовані на підвищенні ефективності та якості обслуговування клієнтів. Ключові досягнення охоплюють такі сфери: цифрова трансформація та дистанційне обслуговування; кредитування та підтримка бізнесу; безпека, клієнтський сервіс та підтримка; безперервність та операційна ефективність. Незважаючи на воєнний стан, у 2024 р. Акціонерний банк «Південний» досяг історичного максимуму, отримавши 1677 млн грн чистого прибутку. Банк зміцнив ринкові позиції, посівши 13-те місце за обсягом чистих активів (частка ринку – 1,9%). Завдяки активній підтримці бізнесу банк увійшов до ТОП-10 найбільших кредиторів України, піднявшись на 9-ту сходинку рейтингу.

4. Фінансово-майновий стан Акціонерного банку «Південний» характеризується зростанням активів, переважна частина яких зосереджена у кредитах, цінних паперах та ліквідних інструментах. Випереджальні темпи зростання власного капіталу порівняно з активами підвищили фінансову стійкість банку. Стратегічний розвиток забезпечується за рахунок залучених коштів, тоді як зміцнення капіталу надійно покриває операційні ризики. Аналіз динаміки зобов'язань Акціонерного банку «Південний» свідчить про зміцнення фондування та покращення структури пасивів. Стабільність забезпечується переважно коштами клієнтів, що знижує залежність від міжбанківського ринку. Зростання податкових зобов'язань підтверджує збільшення прибутку, а скорочення субординованого боргу та зовнішніх запозичень підвищує фінансову автономію та кредитний рейтинг банку.

Загалом, фінансово-майновий стан банку «Південний» за 2022–2024 роки характеризується значною позитивною динамікою, посиленням фінансової

стійкості та високим запасом ліквідності.

5. Одержані результати аналізу динаміки доходів Акціонерного банку «Південний» за 2022-2024 рр. свідчать про переважно позитивну динаміку, що підтверджується: зростанням прибуткової бази, яка характеризує ефективне використання ресурсів; високою якістю доходів, серед яких основу зростання становлять процентні доходи та позитивний вплив якості портфеля (зменшення резервів). Також банку потрібно звернути увагу на скорочення комісійних доходів, що може бути сферою для оптимізації та розвитку нових високомаржинальних послуг.

Аналіз динаміки витрат Акціонерного банку «Південний» свідчить про якісну трансформацію структури витрат у 2022–2024 рр.: позитивний вплив ризику (найбільш значущим фактором є зменшення витрат на резервування (кредитний ризик), що дозволило банку значно покращити свій фінансовий результат; зростання вартості ресурсів (підвищення частки процентних витрат відображає зростання залучених коштів та подорожчання ресурсів на ринку); підвищення економічної ефективності (незважаючи на збільшення операційних витрат (персонал, комісії), загальне зростання витрат (24,3 %) істотно відстає від зростання доходів (43,5 %), що є ознакою підвищення операційної ефективності); збільшення показника прибутку (різке зростання податку на прибуток є фінальним підтвердженням високих фінансових результатів банку). Отже, Акціонерний банк «Південний» успішно контролює зростання витрат у ключових операційних статтях, а основні зміни у витратах (резерви та податок) вказують на значний прибуток та покращення якості активів.

6. За результатами аналізу процентних доходів визначено, що їх загальна сума зросла на 47,7 %, а в структурі дохідних активів відбулися такі зміни: домінування корпоративного кредитування; зростання дохідності від депозитних сертифікатів НБУ; активізація на міжбанківському ринку та зростання державних інвестицій. По процентних витрат Акціонерного банку «Південний» встановлено, що їх загальна сума зросла на 60,2 % (916 тис. грн),

досягнувши 2437641 тис. грн у 2024 р. Упродовж періоду дослідження спостерігається кардинальна зміна структури витрат: домінування поточних рахунків, що свідчить про те, що банк платить високі відсотки за кошти на вимогу, що є дорогим, але високоліквідним джерелом фондування; значне зростання строкових депозитів фізичних осіб та підвищення їх частки до 28,0 %; скорочення залежності від НБУ (банк повністю припинив витрати на заборгованість перед НБУ; волатильність юридичних депозитів.

Чистий процентний дохід зріс на 39,8 % (на 964184 тис. грн), досягнувши 3386018 тис. грн у 2024 р. Незважаючи на його абсолютне зростання, він зріс повільніше, ніж процентні витрати (60,2 %). Це означає, що середня процентна маржа банку, ймовірно, знизилася, оскільки вартість фондування (процентні витрати) зростала швидше, ніж дохідність активів. Фінансовий результат від основної діяльності банку є позитивним і зростаючим, але зі значними структурними змінами: головним джерелом приросту процентного доходу є депозитні сертифікати НБУ та міжбанківське кредитування, що підтверджує високий запас ліквідності банку; відбулася зміна джерел фондування; банк підтримує високий чистий процентний дохід, але зростання процентних витрат випереджає зростання процентних доходів.

7. За результатами аналізу комісійних доходів і витрат, що формують чистий комісійний дохід банку встановлено, що їх загальна сума у 2024 р. становила 1558168 тис. грн, але в динаміці спостерігається скорочення на 8,5 %, що обумовлено зменшенням доходів від основного обслуговування. Поряд з цим відбулося збільшення валютних операцій та операцій з цінними паперами. Загальна сума комісійних витрат зросла на 34,0 %, що пояснюється домінуванням та зростанням витрат на розрахунково-касове обслуговування та швидким зростанням інших витрат. У результаті чистий комісійний дохід скоротився на 25,8 % (312220 тис. грн), досягнувши 899133 тис. грн у 2024 р. Така тенденція пояснюється: зменшенням суми доходів від розрахунково-касового обслуговування (ключова стаття) на 10,4 % та зростанням комісійних

витрат на 34,0 %. Таким чином, аналіз комісійних операцій виявляє проблемну тенденцію в основному комісійному бізнесі банку.

8. Аналіз загальної оцінки фінансових показників Акціонерного банку «Південний» за 2022–2024 рр. демонструє винятково позитивну динаміку, особливо у сфері прибутковості та рентабельності. Зокрема, спостерігається переважаюче зростання доходів над витратами, зростання чистого прибутку – у 4,3 рази (на 1287118 тис. грн), підвищення показників ефективності та рентабельності. Висока загальна рентабельність банку (23,3 %) забезпечується винятково сильною процентною діяльністю (чистий процентний дохід зріс на 39,8 %).

Таким чином, фінансовий стан банку є дуже стійким та високоефективним завдяки успішному управлінню основним (процентним) бізнесом та успішній роботі з кредитним ризиком.

9. Управління доходами та витратами комерційного банку – це цілеспрямована система заходів, спрямована на максимізацію позитивного фінансового результату (прибутку) банку шляхом: оптимізації структури й обсягів доходів, а також раціоналізації та контролю за рівнем і структурою витрат. Управління доходами банку зосереджується на ефективному формуванні та диверсифікації джерел надходжень, а управління витратами спрямоване на їх раціоналізацію та контроль без шкоди для якості банківських послуг та дотримання нормативів.

Для ефективного управління доходами та витратами банк використовує такі інструменти: бюджетування, аналіз рентабельності, трансфертне ціноутворення, кост-контроль та кост-менеджмент, управління співвідношенням активи-пасиви. Комплексне використання цих інструментів дозволяє активно керувати процесом прибутку, приймаючи обґрунтовані рішення про ціноутворення, інвестиції та скорочення витрат. Успішне управління доходами та витратами вимагає інтегрованого підходу шляхом: систематичного проведення детального аналізу Звіту про прибутки і збитки та інший сукупний дохід; здійснення планування майбутніх доходів та витрат і проведення

контрольних процедур за їх виконанням; управління активами та пасивами, що включає узгодження строковості та валют доходів і витрат; встановлення тарифів на продукти (кредити, депозити, комісійні послуги) на основі аналізу витрат, конкурентів та ринкової ситуації.

У роботі було проведено SWOT-аналіз доходів і витрат на основі загальнодоступних фінансових результатів за 2024 р., упродовж якого банк показав значне зростання чистого прибутку й чистого процентного результату, та ринкових умов. На основі одержаних результатів була побудована матриця стратегій (TOWS), за результатами якої банку рекомендовано зосередитися на SO-стратегії («Сила та Можливість»), яка базується на використанні високої прибутковості для активного фінансування програм відновлення (Можливості) та цифровізації (забезпечення ефективності витрат).

10. За результатами проведених досліджень з метою збільшення доходів доцільно:

- розширити сервіси для експортерів та імпортерів шляхом запровадження спеціалізованих продуктів торговельного фінансування (акредитиви, гарантії) та хеджування валютних ризиків;

- більш ширше запровадити цифровізацію роздрібного бізнесу шляхом активного просування мобільного додатка для фізичних осіб з акцентом на продаж страхових продуктів, карток із кешбеком та мікрокредитів (розстрочок), що генерують високий комісійний дохід;

- використовувати Private Banking шляхом запровадження інвестиційних продуктів для VIP-клієнтів (купівля облігацій внутрішньої державної позики через застосунок, операції з іноземними цінними паперами за наявності дозволів НБУ), що збільшуватиме непроцентні доходи;

- більш ширше активізувати роботу на ринку облігацій внутрішньої державної позики шляхом використання ліквідності для купівлі державних облігацій, що забезпечить стабільний та низькоризиковий процентний дохід;

- запровадити галузеві рішення для агробізнесу через створення

партнерських програм із виробниками техніки та добрив для надання пільгових кредитів, де частину витрат компенсує партнер.

З метою оптимізації витрат банку пропонується:

- переглянути доцільність мережі відділень та розглянути рішення щодо можливості закриття малорентабельних точок і переформатування наявних у центри консультацій (Light-office), де більшість операцій клієнти виконують самостійно через термінали;

- автоматизувати фронт- і бек-офіс шляхом запровадження ІІІ та чат-ботів для обробки типових запитів клієнтів, що дозволить зменшити навантаження на контакт-центр та персонал;

- оптимізувати ІТ-інфраструктуру шляхом переходу на хмарні рішення для зменшення витрат на утримання власних серверів та підтримку застарілого програмного забезпечення;

- здійснювати контроль операційних ризиків через вдосконалення системи внутрішнього моніторингу для зменшення втрат від шахрайства та операційних помилок;

- запровадити енергоефективність та аутсорсинг шляхом передачі непрофільних функцій (інкасація, прибирання, охорона, юридичний супровід типових справ) спеціалізованим компаніям, якщо це дешевше, ніж утримання власних штатів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабенко-Левада В.Г., Червякова В.В. Управління доходами і витратами банку. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/11_2020/96.pdf (дата звернення: 15.06.2025).
2. Баланюк М.В., Степаненко С.В. Концентрація банківської діяльності в Україні. *Український журнал прикладної економіки*. 2020. Том 5. № 2. С. 33-39. URL: https://ujae.org.ua/wp-content/uploads/2020/08/ujae_2020_r02_a04.pdf (дата звернення: 11.07.2025).
3. Бобиль В. В. Використання показників рівня якості управління ризиками у процесі оцінювання фінансового стану банку. *Банківська справа*. 2013. № 4 (112). С. 115–125.
4. Бобиль В.В., Макаренко Ю.П. Управління фінансовими ризиками банків : монографія. Дніпропетровськ : «Герда», 2014. 266 с.
5. Бобиль Л., Дронь М. Трансформація банківського нагляду в умовах фінансової кризи. URL: <https://crust.ust.edu.ua/server/api/core/bitstreams/1ae0b108-226e-4c50-aaa4-5fa1aee06dab/content> (дата звернення: 05.04.2025).
6. Боднар О.А., Тішечкіна К.В., Іваненко Г.Ю., Тарасенко В.П. Управління та засоби мінімізації кредитного ризику банку. *Modern Economics*. № 15. 2019. С. 21-26. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/control-and-methods-of-minimizing/> (дата звернення: 22.03.2025).
7. Бура В.І. Вплив системно важливих банків на банківський сектор України. *Вісник ОНУ імені Мечнікова*. 2017. Том 22. Вип. 5(58). С. 163-167.
8. Ганзюк С.М., Кадирус Т.Д. Державне регулювання та аналіз основних показників діяльності банків в Україні. *Ефективна економіка*. 2019. № 9. розвитку банківського сектору України. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?or=1&z=7255> (дата звернення: 28.04.2025).
9. Демчук Н.І., Довгаль О.В., Владика Ю.П. Банківські операції : навч. посібник. Дніпро : Пороги, 2017. 461 с.

10. Домбровська Л.В., Баранова Ю.В. Дохідність комерційних банків України: сучасні тенденції, напрями підвищення. *Бізнес-навігатор*. 2018. Випуск 2-2 (45). С. 87-92. URL: https://business-navigator.ks.ua/journals/2018/45_2_2018/20.pdf (дата звернення: 11.03.2025).

11. Єлисеєва О.К., Нетета А.О. Особливості складання фінансової звітності банківськими установами України. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. Вип. 11. Ч. 3. С. 147–150. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_11/119.pdf (дата звернення: 24.05.2025).

12. Журавльова Т.О., Макаренко Ю.П., Турова Л.Л., Сірко А.Ю. Фінансовий менеджмент у банку : навч. посіб. Дніпро : Пороги, 2021, 360 с.

13. Задорожнюк Н.О., Васильченко К.О. Практичні аспекти банківського маркетингу на прикладі ПАТ «Проінвестбанк». *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2013. Випуск 2. С. 82-84. URL: <https://ej.journal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/533> (дата звернення: 22.07.2025).

14. Інструкція про регулювання діяльності банків в Україні : Постанова Правління Національного банку України від 28.08.2001 р. № 368, ред. від 01.01.2025 р. / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01#Text> (дата звернення: 24.06.2025).

15. Кіндрацька Л.М. Бухгалтерський облік і звітність у комерційних банках України : навч. посіб. К. : КНЕУ, 2016. 636 с.

16. Князь С.В., Другов О.О., Федорчак О.Є., Прохоренко В.П. Аналіз динаміки розвитку банківського сектору України. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/download/1609/1624/4065> (дата звернення: 22.07.2025).

17. Коблянська О.І., Захарчук А.І., Коблянська Г.Ю. Методика і організація обліку доходів і витрат комерційних банків. *Modern Economics*. 2019. №13. С. 130-134. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/methodology-and->

organization-of-accounting/ (дата звернення: 11.07.2025).

18. Козаченко А.Ю. Доходи суб'єктів господарювання: економічна сутність та класифікація. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. № 6, Том 2. С. 35-43. URL: <https://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2022/03/en2021-6-t2-06.pdf> (дата звернення: 22.06.2025).

19. Копилук О.І. Аналіз банківської діяльності : навч. посіб. Львів : Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2016. 416 с.

20. Корват О.В., Філіпченко К.О. Статистичний аналіз доходів і витрат банку. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2020. Випуск 4(27). С. 118-124. URL: https://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/27_2020/21.pdf (дата звернення: 11.07.2025).

21. Корпанюк Т.М., Марченко С.О. Правила обліку нарахування доходів і витрат комерційних банків України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. Випуск 13, частина 1. С. 132-135. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/13_1_2017ua/30.pdf (дата звернення: 26.06.2025).

22. Косова Т.Д. Аналіз банківської діяльності : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2024. 486 с.

23. Костюк В.А., Стеренчук М.М. Управління доходами і витратами банку. *Приазовський економічний вісник*. 2020. Випуск 6 (23). С. 230-233. URL: http://rev.kpu.zp.ua/journals/2020/6_23_ukr/42.pdf (дата звернення: 23.05.2025).

24. Кушнарйова А.А. Сутність та значимість фінансових результатів діяльності комерційного банку. *Modern Economics*. 2017. № 6. С. 113-120. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/issue/6-2017/UKR/kushnaryova.pdf> (дата звернення: 24.05.2025).

25. Литвин Н.Б. Концептуально-правові засади складання фінансової звітності банками України. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2012. № 7. С.48-52.

26. Литвин Н.Б. Операційні витрати банків: розкриття інформації у фінансовій звітності. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2014. № 1. С.8-15.

27. Макаренко Ю.П., Мороховець К.С. Доходи і витрати у забезпеченні прибутковості комерційних банків України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. №10. С. 15-19. URL: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=5014&i=2> (дата звернення: 05.05.2025).

28. Міжнародні стандарти фінансової звітності / *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010#Text (дата звернення: 13.08.2025).

29. Музикант В., Безкровний О. Інтеграція ESG-факторів у кредитну та інвестиційну політику банків як основа довгострокової стабільності. *Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін* : Збірник наукових праць VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції (30.10.2025 р., м. Полтава) / Полтавський державний аграрний університет. Полтава : ПДАУ, 2025. Т. 1. С. 522-524.

30. Музикант В.С, Лега О.В. Банківські ризики та їх управління в умовах військового часу. *Фінансові механізми забезпечення відновлення економіки України в сучасних умовах* : збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, м. Ірпінь, 26.02.2025 р. Ірпінь, 2025. С. 64-66.

31. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України № 73 від 07.02.2013 р. / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 19.03.2025).

32. Нікольчук Ю.М., Лопатовська О.О. Організаційно-економічний механізм управління фінансовою стійкістю комерційного банку. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020. № 1. С. 217-221. URL: <https://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/01/40.pdf> (дата звернення: 24.06.2025).

33. Оніщенко С., Дроздов Є. Банківське кредитування суб'єктів господарювання 2021-2024. URL: <https://journals.knute.edu.ua/scientia->

fructuosa/article/view/2136 (дата звернення: 04.05.2025).

34. Піддубна В.Г. Науково-методичне забезпечення експрес-оцінки банківських інновацій на стадії проектування. *Економіка і суспільство*. 2018. Випуск №17. С. 591-600. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/17_ukr/87.pdf (дата звернення: 22.07.2025).

35. Правила бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України: постанова Правління Національного банку України від 27.02.2018 р. № 17 / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0017500-18#Text> (дата звернення: 05.05.2025).

36. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> (дата звернення: 05.05.2025).

37. Публічне акціонерне товариство акціонерний банк «Південний». Звіт про управління (Звіт керівництва). Фінансова звітність згідно з МСФЗ за рік, що закінчився 31.12.2022 р., зі звітом незалежного аудитора. URL: https://bank.com.ua/uploads/10/52061-auditorskij_visnovok_konsolidovaniy_stanom_na_31_12_2022.pdf (дата звернення: 11.05.2025).

38. Публічне акціонерне товариство акціонерний банк «Південний». Звіт про управління (Звіт керівництва). Фінансова звітність згідно з МСФЗ за рік, що закінчився 31.12.2023 р., зі звітом незалежного аудитора. URL: https://bank.com.ua/uploads/12/60021-auditorskij_visnovok_stanom_na_31_12_2023.pdf (дата звернення: 11.05.2025).

39. Публічне акціонерне товариство акціонерний банк «Південний». Звіт про управління (Звіт керівництва). Фінансова звітність згідно з МСФЗ за рік, що закінчився 31.12.2024 р., зі звітом незалежного аудитора. URL: https://bank.com.ua/uploads/14/70731-auditorskij_visnovok_stanom_na_31_12_2024.pdf (дата звернення: 11.05.2025).

40. Рац О.М., Тисячна Ю.С. Дослідження конкурентних переваг банків на депозитному ринку України. *Проблеми економіки*. 2014. № 4. С. 388-394. URL:

https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2014-4_0-pages-388_394.pdf (дата звернення: 15.06.2025).

41. Рейтинг стійкості банків за підсумками 1 квартала 2025 р. / ТОВ МінФінМедіа. URL: <https://minfin.com.ua/ua/banks/rating/> (дата звернення: 11.05.2025).

42. Рейтинг стійкості банків за підсумками 4 квартала 2024 р. / ТОВ МінФінМедіа. URL: <https://minfin.com.ua/ua/banks/rating/?date=2025-01-01> (дата звернення: 11.05.2025).

43. Рибалко А.С., Зайцев О.В. Сучасні підходи до аналізу фінансових результатів діяльності банківської установи. *Економіка та суспільство*. 2020. Випуск 21. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/37> (дата звернення: 03.06.2025).

44. Рябчук О., Німчук А. Аудит та аналіз доходів і витрат підприємства. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 7. URL: <https://a-economics.com.ua/index.php/home/article/view/175> (дата звернення: 23.06.2025).

45. Самборська-Музичко Ю.О. Стратегічний аналіз конкурентоспроможності банків : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09 / Київський національний економічний ун-т. Київ, 2016. 249 с. URL: https://kneu.edu.ua/userfiles/d-26.006.06/2016/samborska-Muzychko_dis.pdf (дата звернення: 11.05.2025).

46. Світлик М. Аналіз банківської діяльності України в умовах агресивного середовища. *Теоретичні та прикладні питання державотворення*. 2022. № 27. URL: <http://taais.oridu.odessa.ua/article/view/276824> (дата звернення: 07.06.2025).

47. Сисоєнко І.А., Карлюка Д.О. Аналіз процентних та комісійних доходів банківської установи. *Економіка та суспільство*. 2022. Випуск № 36. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/1138/1096/> (дата звернення: 24.07.2025).

48. Сисоєнко І.А., Карлюка Д.О. Оцінка фінансових результатів банківської діяльності. *Інфраструктура ринку*. 2020. Випуск 41. С. 297-301.

URL: https://www.market-infr.od.ua/journals/2020/41_2020_ukr/50.pdf (дата звернення: 12.06.2025).

49. Ситник Н.С., Стасишин А.В., Блащук-Девяткіна Н.З., Петик Л.О. Банківська система : навч. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 580 с.

50. Сніщенко Р.Г., Даценко Л.І., Мизєва В.І. Напрями впровадження банківських інновацій. *Трансформаційна економіка*. 2023. № 2(02). С. 53-56.

URL: <https://transformations.in.ua/index.php/journal/article/view/22> (дата звернення: 11.06.2025).

51. Станіславчук Н.О. Аналіз банківської діяльності : навч. посіб. Умань : Візаві, 2018. 191 с.

52. Ткачук Н.В. Аналіз фінансової діяльності підприємств : конспект лекцій. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 114 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/22317> (дата звернення: 20.07.2025).

53. Томілін О.О., Безкровний О.В., Дорошенко О.О., Тютюнник С.В., Тютюнник Ю.М. Безпековий вимір формування системи управління фінансами в банківських структурах. *Ефективна економіка*. 2025. № 7. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/6996/7104> (дата звернення: 10.05.2025).

54. Тютюнник Ю.М., Дорогань-Писаренко Л.О., Тютюнник С.В. Фінансовий аналіз підприємств : навч. посіб. [Електронне видання]. Полтава : ПДАУ, 2024. 350 с.

55. Тютюнник Ю.М., Тютюнник С.В. Прибутковість банківського сектору: тенденції та перспективи. *Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти* : матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 18-20.03.2020 р. Львів : ЛНАУ, 2020. С. 240-243.

56. Тютюнник Ю.М., Тютюнник С.В. Структурно-динамічні тенденції у формуванні доходів і витрат банківської системи України. *Вплив глобалізаційних*

процесів та цифрової трансформації на формування міжнародного економічного клімату та фінансової екосистеми : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 28.03.2024 р.). Полтава : ПУЕТ, 2024. С. 266-269.

57. Тютюнник Ю.М., Тютюнник С.В., Романченко Ю.О. Стан дотримання банками України економічних нормативів. *Integration of Business Structures: Strategies and Technologies: Proceedings of the IV International Scientific-practical Conference* (February 21 th, 2020). Tbilisi, Georgia: Baltija Publishing. P. 94-98. URL: <https://dspace.pdau.edu.ua/items/2d5d191d-947b-44d2-8f0c-247f809dde7d>

58.Тютюнник Ю.М., Тютюнник С.В. Аналіз формування та динаміки сукупного доходу банку. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку національного господарства в умовах глобальної нестабільності* : матеріали Міжнародного форуму, 02-03.12.2024 р. Кременчук, 2024. С. 72-73.

59. Фатюха Н.Г., Гришунова Т.А. Основні підходи щодо визначення та класифікації доходів банківської установи. *Ефективна економіка*. 2019. № 7. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/7_2019/33.pdf (дата звернення: 10.03.2025).

60. Шуміло О.С., Заїка О.В., Гречко С.Є. Аналіз сучасного стану банківської системи України. *Економічний простір*. 2023. № 188. С. 195-199. URL: <https://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/download/1372/1322/> (дата звернення: 10.04.2025).

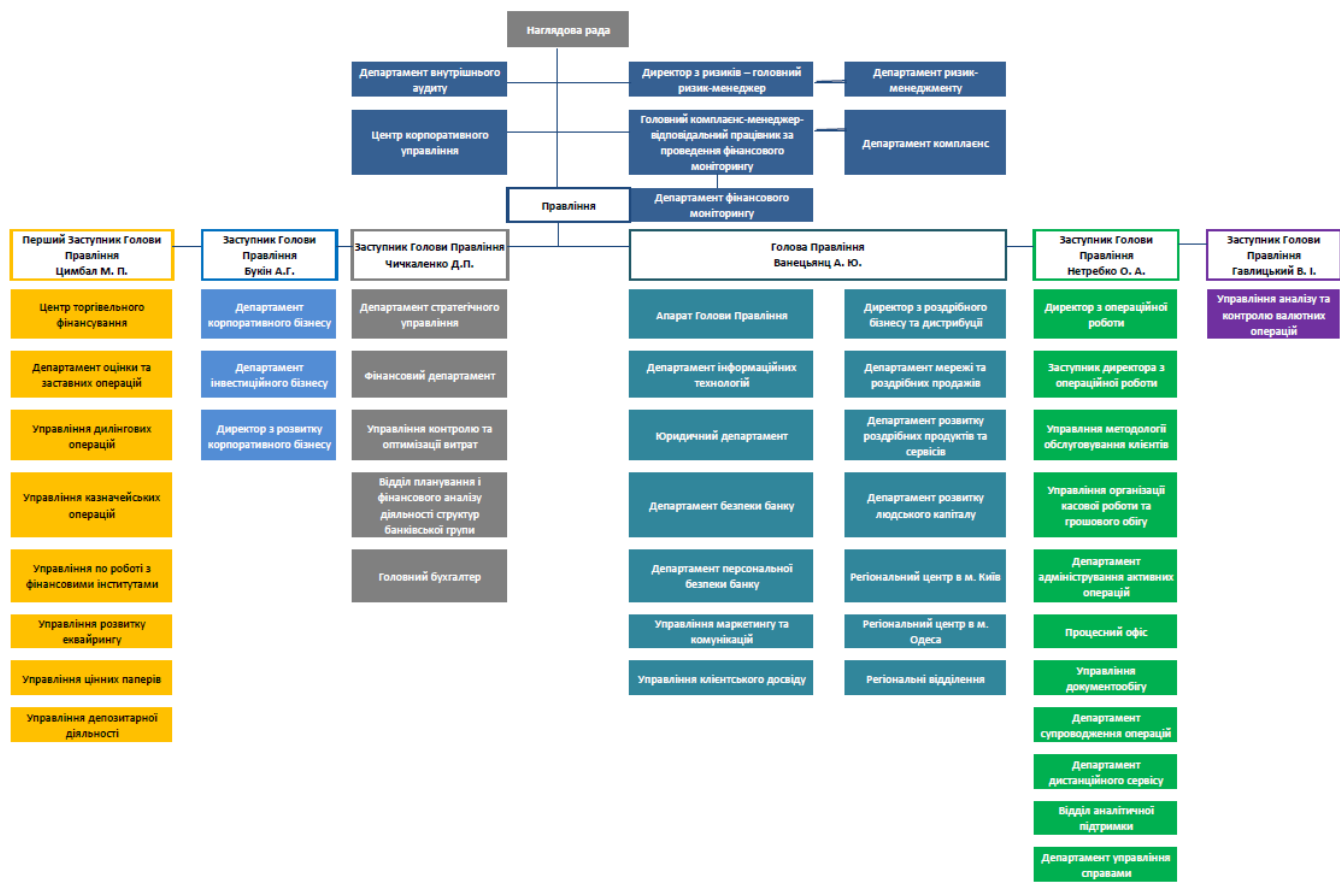
61. Шумкова В.І. Використання матричних методів для удосконалення стратегічних напрямків маркетингової діяльності в комерційних банках. URL: <https://repo.snau.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6872> (дата звернення: 10.04.2025).

ДОДАТКИ

Додаток А

Організаційна структура Акціонерного банку «Південний»

на 31 грудня 2024 року

Акціонерний банк «Південний»
Окремий звіт про фінансовий стан на 31 грудня 2022 року

У тисячах гривень	Прим. 31 грудня 2022 р. 31 грудня 2021 р.		
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	9 055 905	3 889 952
Кредити та аванси банкам	7	1 848 619	3 927 954
Кредити та аванси клієнтам	8	14 736 890	19 168 808
Інвестиції в цінні папери	9	18 906 830	19 327 166
Похідні фінансові активи	32	173 315	75 585
Інвестиції в дочірні підприємства	10	-	42 423
Інвестиційна нерухомість	11	-	7 731
Нематеріальні активи	12	63 313	65 893
Основні засоби	12	779 641	925 601
Інші фінансові активи	14	24 521	41 498
Інші нефінансові активи	14	127 233	152 351
Непоточні активи, утримувані для продажу	13	100 954	6 232
ВСЬОГО АКТИВІВ		45 817 221	47 631 194
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків	15	1 998 698	4 152 547
Кошти клієнтів	16	35 860 699	37 029 990
Похідні фінансові зобов'язання	32	6 076	11 167
Інші залучені кошти	17	2 056 350	1 667 613
Інші фінансові зобов'язання	18	1 228 656	516 767
Інші нефінансові зобов'язання	18	276 739	314 946
Поточні податкові зобов'язання		13 981	35 722
Відстрочені податкові зобов'язання	26	32 389	29 131
Субординований борг	19	154 135	114 830
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		41 627 723	43 872 713
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	20	2 047 960	2 047 960
Нерозподілений прибуток		1 590 837	1 171 125
Емісійний дохід		335 564	335 564
Інші резерви		215 137	203 832
ВСЬОГО ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ		4 189 498	3 758 481
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ		45 817 221	47 631 194

Затверджено до випуску Правлінням та підписано від його імені 27 квітня 2023 року.

А.Ю. Ванецьянц
Голова Правління

Н.М. Андрієнко
Тел.(048)784-74-96

Л.В. Ковальонук
Головний бухгалтер

Акціонерний банк «Південний»**Окремий звіт про прибутки і збитки та інший сукупний дохід за 2022 рік**

<i>У тисячах гривень</i>	Прим.	2022 рік	2021 рік
Процентні доходи	21	3 943 258	3 155 163
Процентні витрати	21	(1 521 424)	(1 131 838)
Чистий процентний дохід		2 421 834	2 023 325
Відрахування до резерву під кредитні збитки	22	(2 077 094)	(531 445)
Комісійні доходи	23	1 703 318	1 988 697
Комісійні витрати	23	(491 965)	(937 149)
Чистий прибуток/(збиток) від фінансових інструментів за справедливою вартістю через прибуток або збиток	24	49 090	(111 815)
Чистий прибуток від боргових фінансових інструментів, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		128	1 422
Чистий прибуток від операцій з іноземною валютою		408 606	184 222
Чистий прибуток від переоцінки іноземної валюти		45 016	56 838
Інші доходи	12	38 721	26 300
Інші витрати	25	(265 423)	(289 052)
Витрати на виплати працівникам	25	(1 023 423)	(1 096 926)
Амортизаційні витрати	25	(206 843)	(301 131)
Інші адміністративні та операційні витрати	25	(128 871)	(177 706)
Прибуток до оподаткування		473 094	835 580
Витрати з податку на прибуток	26	(83 440)	(141 403)
ПРИБУТОК ЗА РІК		389 654	694 177
Інші сукупні доходи/(витрати)			
<i>Статті, які можуть бути перекласифіковані до складу прибутків чи збитків:</i>			
Боргові цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід:			
- Чиста величина зміни справедливої вартості		10 267	(40 687)
- Величина зміни резерву під кредитні збитки		(5 549)	(2 705)
- Сума, рекласифікована до складу прибутків чи збитків у результаті реалізації		(54)	(1 469)
Податок на прибуток, відображений безпосередньо у складі іншого сукупного доходу	26	(840)	8 075
<i>Статті, які не можуть бути перекласифіковані до складу прибутків чи збитків:</i>			
Дольові цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід:			
- Прибутки мінус збитки/(збитки мінус прибутки) від зміни у справедливій вартості		20 963	(2 720)
Земля та будівлі:			
- Переоцінка	12	20 001	-
Податок на прибуток, відображений безпосередньо у складі іншого сукупного доходу	26	(3 425)	570
Інші сукупні доходи/(витрати) за рік		41 363	(38 936)
ВСЬОГО СУКУПНИХ ДОХОДІВ ЗА РІК		431 017	655 241
Прибуток на акцію (виражений в гривнях на акцію)	27	0,54	0,97

Затверджено до випуску Правлінням та підписано від його імені 27 квітня 2023 року.

А.Ю. Ванецьянц
Голова Правління

Н.М. Андрієнко
Тел.(048)784-74-96

Л.В. Ковальонук
Головний бухгалтер

20 Статутний капітал (продовження)

Усі прості акції Банку мають номінальну вартість 2,86 гривні за акцію (на 31 грудня 2021 року – 2,86 гривні за акцію) та рівні права. Кожна акція має один голос при голосуванні.

23 вересня 2020 року акціонери Банку прийняли рішення про збільшення статутного капіталу Банку, шляхом підвищення номінальної вартості акцій з 2,29 гривні до 2,55 гривні за акцію, за рахунок спрямування до статутного капіталу частини нерозподіленого прибутку Банку у сумі 186 178 тисяч гривень. 3 грудня 2020 року Національний банк України погодив нову редакцію Статуту Банку. У березні 2021 року Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку зареєструвала відповідні зміни.

22 квітня 2021 року акціонери Банку прийняли рішення про збільшення статутного капіталу Банку, шляхом підвищення номінальної вартості акцій з 2,55 гривні до 2,86 гривні за акцію, за рахунок спрямування до статутного капіталу частини нерозподіленого прибутку Банку у сумі 221 982 тисячі гривень. 24 червня 2021 року Національний банк України погодив нову редакцію Статуту Банку. У листопаді 2021 року Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку зареєструвала відповідні зміни.

21 Процентні доходи та витрати

<i>У тисячах гривень</i>	2022 рік	2021 рік
Процентні доходи обчислені із застосуванням методу ефективного відсотка		
Кредити та аванси юридичним особам	2 456 840	2 280 835
Депозитні сертифікати НБУ	1 067 330	398 474
Державні облігації України	300 128	431 338
Кредити та аванси банкам	83 896	1 961
Кредити та аванси фізичним особам	35 064	42 555
Всього процентних доходів	3 943 258	3 155 163
Процентні витрати обчислені із застосуванням методу ефективного відсотка		
Поточні/розрахункові рахунки	(733 372)	(537 465)
Заборгованість перед Національним банком України	(462 455)	(239 092)
Строкові депозити фізичних осіб	(222 232)	(263 548)
Строкові депозити юридичних осіб	(79 126)	(59 810)
Розміщення коштів інших банків	(7 441)	(7 831)
Субординований борг	(7 010)	(8 248)
Інші залучені кошти	(1 507)	(5 490)
Інші процентні витрати		
Орендне зобов'язання	(8 281)	(10 354)
Всього процентних витрат	(1 521 424)	(1 131 838)
Чистий процентний дохід	2 421 834	2 023 325

Інформація щодо процентних доходів та витрат за операціями з пов'язаними сторонами наведена у Примітці 34.

22 Відрахування до резерву під кредитні збитки

У тисячах гривень	Прим.	2022 рік	2021 рік
(Відрахування до)/зменшення резерву під кредитні збитки			
- Грошові кошти та їх еквіваленти	6	(9 760)	(1 276)
- Кредити та аванси банкам	7	9 841	(14 630)
- Кредити та аванси клієнтам	8	(2 065 256)	(549 535)
- Інвестиційні цінні папери	9	(5 549)	(2 705)
- Інші фінансові активи	14	(5 816)	(1 369)
- Зобов'язання, пов'язані з кредитуванням	31	(554)	38 070
Всього відрахувань до резерву під кредитні збитки		(2 077 094)	(531 445)

Інформацію про відрахування до резерву під кредитні збитки за операціями з пов'язаними сторонами наведено у Примітці 34.

23 Комісійні доходи та витрати

У тисячах гривень	2022 рік	2021 рік
Комісійні доходи		
- Розрахунково-касове обслуговування клієнтів	1 209 091	1 484 417
- Купівля та продаж іноземної валюти	221 849	213 325
- Розрахунково-касове обслуговування інших банків	128 433	90 518
- Гарантії, авалі та акредитиви надані	106 455	153 651
- Операції з цінними паперами	224	955
- Інше	37 266	45 831
Всього комісійних доходів	1 703 318	1 988 697
Комісійні витрати		
- Розрахунково-касове обслуговування клієнтів та інших банків	(483 843)	(924 405)
- Інше	(8 122)	(12 744)
Всього комісійних витрат	(491 965)	(937 149)
Чистий комісійний дохід	1 211 353	1 051 548

Інформацію про комісійні доходи та витрати за операціями з пов'язаними сторонами наведено у Примітці 34.

24 Чистий прибуток/(збиток) від фінансових інструментів за справедливою вартістю через прибуток або збиток

У тисячах гривень	2022 рік	2021 рік
Чистий прибуток/(збиток) від фінансових інструментів за справедливою вартістю через прибуток або збиток		
- Прибутки мінус збитки/(збитки мінус прибутки) від цінних паперів за справедливою вартістю через прибуток або збиток	1 179	(14 125)
- Прибутки мінус збитки/(збитки мінус прибутки) від похідних фінансових інструментів	261 355	(97 690)
- Збитки мінус прибутки від кредитів та авансів клієнтам за справедливою вартістю через прибуток або збиток	(213 444)	-
Чистий прибуток/(збиток) від фінансових інструментів за справедливою вартістю через прибуток або збиток	49 090	(111 815)

Прибутки мінус збитки/(збитки мінус прибутки) від похідних фінансових інструментів включають результат від операцій з валютними та процентними своп-контрактами та форвардними контрактами.

Інформацію про чистий прибуток/(збиток) від фінансових інструментів за справедливою вартістю через прибуток або збиток за операціями з пов'язаними сторонами наведено у Примітці 34.

Акціонерний банк «Південний»
Звіт про фінансовий стан на 31 грудня 2023 року

У тисячах гривень	Прим. 31 грудня 2023 р. 31 грудня 2022 р.		
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	17 628 770	9 055 905
Кредити та аванси банкам	7	2 973 897	1 848 619
Кредити та аванси клієнтам	8	15 205 468	14 736 890
Інвестиції в цінні папери	9	16 554 615	18 906 830
Похідні фінансові активи	31	-	173 315
Інвестиційна нерухомість	10	36 870	-
Нематеріальні активи	11	50 735	63 313
Основні засоби	11	694 069	779 641
Інші фінансові активи	13	165 773	24 521
Інші нефінансові активи	13	404 271	127 233
Непоточні активи, утримувані для продажу	12	432 053	100 954
ВСЬОГО АКТИВІВ		54 146 521	45 817 221
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків	14	2 005 096	1 998 698
Кошти клієнтів	15	42 721 368	35 860 699
Похідні фінансові зобов'язання	31	100 784	6 076
Поточні податкові зобов'язання		755 076	13 981
Інші залучені кошти	16	2 208 417	2 056 350
Інші фінансові зобов'язання	17	419 721	1 240 679
Інші нефінансові зобов'язання	17	348 450	264 716
Відстрочені податкові зобов'язання	25	117 864	32 389
Субординований борг	18	160 091	154 135
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		48 836 867	41 627 723
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	19	2 047 960	2 047 960
Нерозподілений прибуток		2 520 296	1 590 837
Емісійний дохід		335 564	335 564
Інші резерви		405 834	215 137
ВСЬОГО ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ		5 309 654	4 189 498
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ		54 146 521	45 817 221

Затверджено до випуску Правлінням та підписано від його імені 26 квітня 2024 року.

А.Ю. Ванецьянц
Голова Правління

Н.М. Андрієнко
Тел.(048)784-74-96

Л.В. Ковальонук
Головний бухгалтер

Акціонерний банк «Південний»**Звіт про прибутки і збитки та інший сукупний дохід за 2023 рік**

У тисячах гривень	Прим.	2023 рік	2022 рік
Процентні доходи	20	5 935 847	3 943 258
Процентні витрати	20	(3 224 356)	(1 521 424)
Чистий процентний дохід		2 711 491	2 421 834
Відрахування до резерву під кредитні збитки	21	(157 121)	(2 064 406)
Комісійні доходи	22	1 343 983	1 703 318
Комісійні витрати	22	(511 346)	(491 965)
Чистий прибуток від фінансових інструментів за справедливою вартістю через прибуток або збиток	23	249 144	49 090
Чистий прибуток від боргових фінансових інструментів, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		931	128
Чистий прибуток від операцій з іноземною валютою		299 682	408 606
Чистий прибуток від переоцінки іноземної валюти		139 209	45 016
Інші доходи	11	66 586	38 721
Інші витрати	24	(587 078)	(278 111)
Витрати на виплати працівникам	24	(1 349 389)	(1 023 423)
Амортизаційні витрати	24	(173 218)	(206 843)
Інші адміністративні та операційні витрати	24	(166 667)	(128 871)
Прибуток до оподаткування		1 866 207	473 094
Витрати з податку на прибуток	25	(941 777)	(83 440)
ПРИБУТОК ЗА РІК		924 430	389 654
Інші сукупні доходи/(витрати)			
<i>Статті, які можуть бути перекласифіковані до складу прибутків чи збитків:</i>			
Боргові цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід:			
- Чиста величина зміни справедливої вартості		476 870	10 267
- Величина зміни резерву під кредитні збитки		(197 064)	(5 549)
- Сума, рекласифікована до складу прибутків чи збитків у результаті реалізації		(931)	(54)
Податок на прибуток, відображений безпосередньо у складі іншого сукупного доходу	25	(68 354)	(840)
<i>Статті, які не можуть бути перекласифіковані до складу прибутків чи збитків:</i>			
Дольові цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід:			
- Прибутки мінус збитки від зміни у справедливій вартості		-	20 963
Земля та будівлі:			
- Переоцінка	11	1 798	20 001
Податок на прибуток, відображений безпосередньо у складі іншого сукупного доходу	25	(16 593)	(3 425)
Інші сукупні доходи за рік		195 726	41 363
ВСЬОГО СУКУПНИХ ДОХОДІВ ЗА РІК		1 120 156	431 017
Прибуток на акцію (виражений в гривнях на акцію)	26	1,29	0,54

Затверджено до випуску Правлінням та підписано від його імені 26 квітня 2024 року.

А.Ю. Ванецьянц
Голова Правління

Н.М. Андрієнко
Тел.(048)784-74-96

Л.В. Ковальонук
Головний бухгалтер

19 Статутний капітал (продовження)

Усі прості акції Банку мають номінальну вартість 2,86 гривні за акцію (на 31 грудня 2022 року – 2,86 гривні за акцію) та рівні права. Кожна акція має один голос при голосуванні.

20 Процентні доходи та витрати

<i>У тисячах гривень</i>	2023 рік	2022 рік
Процентні доходи обчислені із застосуванням методу ефективного відсотка		
Депозитні сертифікати НБУ	2 971 963	1 067 330
Кредити та аванси юридичним особам	2 185 467	2 456 840
Кредити та аванси банкам	415 307	83 896
Державні облігації України	324 448	298 470
Кредити та аванси фізичним особам	12 322	35 064
Боргові цінні папери Уряду США	3 910	-
Корпоративні облігації	887	-
Інші процентні доходи		
Державні облігації України	21 543	1 658
Всього процентних доходів	5 935 847	3 943 258
Процентні витрати обчислені із застосуванням методу ефективного відсотка		
Строкові депозити юридичних осіб	(1 465 609)	(79 126)
Поточні/розрахункові рахунки	(1 071 558)	(733 372)
Строкові депозити фізичних осіб	(496 815)	(222 232)
Розміщення коштів інших банків	(73 042)	(7 441)
Інші залучені кошти	(69 895)	(1 507)
Заборгованість перед Національним банком України	(31 088)	(462 455)
Субординований борг	(7 852)	(7 010)
Інші процентні витрати		
Орендне зобов'язання	(8 497)	(8 281)
Всього процентних витрат	(3 224 356)	(1 521 424)
Чистий процентний дохід	2 711 491	2 421 834

До складу процентних доходів входять процентні доходи за борговими цінними паперами за справедливою вартістю через інший сукупний дохід на суму 1 279 190 тисяч гривень (у 2022 році – 449 504 тисячі гривень).

Інформація щодо процентних доходів та витрат за операціями з пов'язаними сторонами наведена у Примітці 33.

21 Відрахування до резерву під кредитні збитки

<i>У тисячах гривень</i>	Прим.	2023 рік	2022 рік
(Відрахування до)/зменшення резерву під кредитні збитки			
- Грошові кошти та їх еквіваленти	6	14 985	(9 760)
- Кредити та аванси банкам	7	6 266	9 841
- Кредити та аванси клієнтам	8	29 801	(2 065 256)
- Інвестиційні цінні папери	9	(197 063)	(5 549)
- Інші фінансові активи	13	(4 089)	(5 816)
- Зобов'язання, пов'язані з кредитуванням	30	(7 021)	12 134
Всього відрахувань до резерву під кредитні збитки		(157 121)	(2 064 406)

Інформацію про відрахування до резерву під кредитні збитки за операціями з пов'язаними сторонами наведено у Примітці 33.

22 Комісійні доходи та витрати

<i>У тисячах гривень</i>	2023 рік	2022 рік
Комісійні доходи		
- Розрахунково-касове обслуговування клієнтів	936 839	1 209 091
- Купівля та продаж іноземної валюти	242 189	221 849
- Гарантії, авалі та акредитиви надані	79 490	106 455
- Розрахунково-касове обслуговування інших банків	60 083	128 433
- Операції з цінними паперами	267	224
- Інше	25 115	37 266
Всього комісійних доходів	1 343 983	1 703 318
Комісійні витрати		
- Розрахунково-касове обслуговування клієнтів та інших банків	(505 892)	(483 843)
- Інше	(5 454)	(8 122)
Всього комісійних витрат	(511 346)	(491 965)
Чистий комісійний дохід	832 637	1 211 353

Інформацію про комісійні доходи та витрати за операціями з пов'язаними сторонами наведено у Примітці 33.

23 Чистий прибуток/(збиток) від фінансових інструментів за справедливою вартістю через прибуток або збиток

<i>У тисячах гривень</i>	2023 рік	2022 рік
Чистий прибуток/(збиток) від фінансових інструментів за справедливою вартістю через прибуток або збиток		
- Прибутки мінус збитки від цінних паперів за справедливою вартістю через прибуток або збиток	9 051	1 179
- (Збитки мінус прибутки)/прибутки мінус збитки від похідних фінансових інструментів	(5 151)	261 355
- Прибутки мінус збитки/(збитки мінус прибутки) від кредитів та авансів клієнтам за справедливою вартістю через прибуток або збиток	245 244	(213 444)
Чистий прибуток від фінансових інструментів за справедливою вартістю через прибуток або збиток	249 144	49 090

(Збитки мінус прибутки)/прибутки мінус збитки від похідних фінансових інструментів включають результат від операцій з валютними та процентними своп-контрактами та форвардними контрактами.

Інформацію про чистий прибуток/(збиток) від фінансових інструментів за справедливою вартістю через прибуток або збиток за операціями з пов'язаними сторонами наведено у Примітці 33.

Акціонерний банк «Південний»
Звіт про фінансовий стан на 31 грудня 2024 року

У тисячах гривень	Прим. 31 грудня 2024 р. 31 грудня 2023 р.		
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	14 522 256	17 628 770
Кредити та аванси банкам	7	5 632 701	2 973 897
Кредити та аванси клієнтам	8	21 542 623	15 205 468
Інвестиції в цінні папери	9	22 355 382	16 554 615
Похідні фінансові активи	31	1 082	-
Інвестиційна нерухомість	10	2 325	36 870
Нематеріальні активи	11	60 685	50 735
Основні засоби	11	872 219	694 069
Інші фінансові активи	13	4 727	165 773
Інші нефінансові активи	13	412 961	404 271
Непоточні активи, утримувані для продажу	12	316 754	432 053
ВСЬОГО АКТИВІВ		65 723 715	54 146 521
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків	14	2 025 192	2 005 096
Кошти клієнтів	15	51 848 230	42 721 368
Похідні фінансові зобов'язання	31	199 032	100 784
Поточні податкові зобов'язання		1 041 498	755 076
Інші залучені кошти	16	2 446 738	2 208 417
Інші фінансові зобов'язання	17	473 375	419 721
Інші нефінансові зобов'язання	17	387 009	348 450
Відстрочені податкові зобов'язання	25	135 918	117 864
Субординований борг	18	126 352	160 091
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		58 683 344	48 836 867
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	19	2 047 960	2 047 960
Нерозподілений прибуток		4 203 894	2 520 296
Емісійний дохід		335 564	335 564
Інші резерви		452 953	405 834
ВСЬОГО ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ		7 040 371	5 309 654
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ		65 723 715	54 146 521

Затверджено до випуску Правлінням та підписано від його імені 28 квітня 2025 року.

А.Ю. Ванецьянц
Голова Правління

Н.М. Андрієнко
nataliya.andriyenko@pivdenny.ua

Л.В. Ковальонук
Головний бухгалтер

Акціонерний банк «Південний»**Звіт про прибутки і збитки та інший сукупний дохід за 2024 рік**

У тисячах гривень	Прим.	2024 рік	2023 рік
Процентні доходи	20	5 823 659	5 935 847
Процентні витрати	20	(2 437 641)	(3 224 356)
Чистий процентний дохід		3 386 018	2 711 491
Зменшення/(відрахування до) резерву під кредитні збитки	21	920 310	(157 121)
Комісійні доходи	22	1 558 168	1 343 983
Комісійні витрати	22	(659 035)	(511 346)
Чистий прибуток від фінансових інструментів за справедливою вартістю через прибуток або збиток	23	172 457	249 144
Чистий прибуток від боргових фінансових інструментів, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		783	931
Чистий прибуток від операцій з іноземною валютою		299 544	299 682
Чистий прибуток від переоцінки іноземної валюти		24 819	139 209
Інші доходи		82 501	66 586
Інші витрати	24	(639 741)	(585 696)
Витрати на виплати працівникам	24	(1 428 375)	(1 349 389)
Амортизаційні витрати	24	(163 932)	(173 218)
Інші адміністративні та операційні витрати	24	(175 310)	(168 049)
Прибуток до оподаткування		3 378 207	1 866 207
Витрати з податку на прибуток	25	(1 701 435)	(941 777)
ПРИБУТОК ЗА РІК		1 676 772	924 430
Інші сукупні доходи/(витрати)			
<i>Статті, які можуть бути перекласифіковані до складу прибутків чи збитків:</i>			
Боргові цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід:			
- Чиста величина зміни справедливої вартості		23 992	476 870
- Величина зміни резерву під кредитні збитки		(2 545)	(197 064)
- Сума, рекласифікована до складу прибутків чи збитків у результаті реалізації		(795)	(931)
Податок на прибуток, відображений безпосередньо у складі іншого сукупного доходу	25	(5 163)	(68 354)
<i>Статті, які не можуть бути перекласифіковані до складу прибутків чи збитків:</i>			
Земля та будівлі:			
- Переоцінка	11	50 353	1 798
Податок на прибуток, відображений безпосередньо у складі іншого сукупного доходу	25	(11 897)	(16 593)
Інші сукупні доходи за рік		53 945	195 726
ВСЬОГО СУКУПНИХ ДОХОДІВ ЗА РІК		1 730 717	1 120 156
Прибуток на акцію (виражений в гривнях на акцію)	26	2,34	1,29

Затверджено до випуску Правлінням та підписано від його імені 28 квітня 2025 року.

А.Ю. Ванецьянц
Голова Правління

Н.М. Андрієнко
nataliya.andriyenko@pivdenny.ua

Л.В. Ковальонук
Головний бухгалтер

19 Статутний капітал (продовження)

Станом на 31 грудня 2024 та 2023 років всі акції Банку, які знаходяться в обігу, були ухвалені, випущені та повністю оплачені.

Усі прості акції Банку мають номінальну вартість 2,86 гривні за акцію (на 31 грудня 2023 року – 2,86 гривні за акцію) та рівні права. Кожна акція має один голос при голосуванні.

20 Процентні доходи та витрати

<i>У тисячах гривень</i>	2024 рік	2023 рік
Процентні доходи обчислені із застосуванням методу ефективного відсотка		
Кредити та аванси юридичним особам	2 698 698	2 185 467
Депозитні сертифікати НБУ	2 127 565	2 971 963
Державні облігації України	464 448	324 448
Кредити та аванси банкам	438 223	415 307
Боргові цінні папери Уряду США	40 758	3 910
Кредити та аванси фізичним особам	9 399	12 322
Корпоративні облігації	-	887
Інші процентні доходи		
Державні облігації України	44 568	21 543
Всього процентних доходів	5 823 659	5 935 847
Процентні витрати обчислені із застосуванням методу ефективного відсотка		
Поточні/розрахункові рахунки	(1 490 114)	(1 071 558)
Строкові депозити фізичних осіб	(681 329)	(496 815)
Строкові депозити юридичних осіб	(234 747)	(1 465 609)
Розміщення коштів інших банків	(14 104)	(73 042)
Інші залучені кошти	(4 238)	(69 895)
Субординований борг	(3 447)	(7 852)
Заборгованість перед Національним банком України	-	(31 088)
Інші процентні витрати		
Орендне зобов'язання	(9 662)	(8 497)
Всього процентних витрат	(2 437 641)	(3 224 356)
Чистий процентний дохід	3 386 018	2 711 491

До складу процентних доходів входять процентні доходи за борговими цінними паперами за справедливою вартістю через інший сукупний дохід на суму 1 425 290 тисяч гривень (у 2023 році – 1 279 190 тисяч гривень).

Інформація щодо процентних доходів та витрат за операціями з пов'язаними сторонами наведена у Примітці 33.

21 Відрахування до резерву під кредитні збитки

У тисячах гривень	Прим.	2024 рік	2023 рік
(Відрахування до)/зменшення резерву під кредитні збитки			
- Грошові кошти та їх еквіваленти	6	(994)	14 985
- Кредити та аванси банкам	7	(2 403)	6 266
- Кредити та аванси клієнтам	8	932 539	29 801
- Інвестиційні цінні папери	9	(2 545)	(197 063)
- Інші фінансові активи	13	(101)	(4 089)
- Зобов'язання, пов'язані з кредитуванням	30	(6 186)	(7 021)
Всього зменшення/(відрахування до) резерву під кредитні збитки		920 310	(157 121)

Інформацію про відрахування до резерву під кредитні збитки за операціями з пов'язаними сторонами наведено у Примітці 33.

22 Комісійні доходи та витрати

У тисячах гривень	2024 рік	2023 рік
Комісійні доходи		
- Розрахунково-касове обслуговування клієнтів	1 082 862	936 839
- Купівля та продаж іноземної валюти	291 600	242 189
- Гарантії, авалі та акредитиви надані	99 108	79 490
- Розрахунково-касове обслуговування інших банків	57 044	60 083
- Операції з цінними паперами	405	267
- Інше	27 149	25 115
Всього комісійних доходів	1 558 168	1 343 983
Комісійні витрати		
- Розрахунково-касове обслуговування клієнтів та інших банків	(643 591)	(505 892)
- Інше	(15 444)	(5 454)
Всього комісійних витрат	(659 035)	(511 346)
Чистий комісійний дохід	899 133	832 637

Інформацію про комісійні доходи та витрати за операціями з пов'язаними сторонами наведено у Примітці 33.

23 Чистий прибуток/(збиток) від фінансових інструментів за справедливою вартістю через прибуток або збиток

У тисячах гривень	2024 рік	2023 рік
Чистий прибуток/(збиток) від фінансових інструментів за справедливою вартістю через прибуток або збиток		
- Прибутки мінус збитки/(збитки мінус прибутки) від похідних фінансових інструментів	123 138	(5 151)
- Прибутки мінус збитки від цінних паперів за справедливою вартістю через прибуток або збиток	49 319	9 051
- Прибутки мінус збитки від кредитів та авансів клієнтам за справедливою вартістю через прибуток або збиток	-	245 244
Чистий прибуток від фінансових інструментів за справедливою вартістю через прибуток або збиток	172 457	249 144

Прибутки мінус збитки/(збитки мінус прибутки) від похідних фінансових інструментів включають результат від операцій з валютними та процентними своп-контрактами та форвардними контрактами.

Інформацію про чистий прибуток/(збиток) від фінансових інструментів за справедливою вартістю через прибуток або збиток за операціями з пов'язаними сторонами наведено у Примітці 33.

Додаток Д

Склад, структура та динаміка процентних доходів і процентних витрат

Акціонерного банку «Південний» за 2022-2024 рр.

Вид процентних доходів і процентних витрат	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Зміни (+,-) 2024 р. до 2022 р.		
	сума, тис. грн	у % до під- сум- ку	сума, тис. грн	у % до під- сум- ку	сума, тис. грн	у % до під- сум- ку	суми, тис. грн	част- ки, в. п.	у %
А	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Кредити та аванси юри- дичним особам	2456840	62,3	2185467	36,8	2698698	46,4	+241858	-15,9	+9,8
Депозитні сер- тифікати НБУ	1067330	27,1	2971963	50,1	2127565	36,5	+1060235	+9,4	у 2,0 р. б.
Державні облі- гації України	300128	7,6	345991	5,8	509016	8,7	+208888	+1,1	+69,6
Кредити та аванси банкам	83896	2,1	415307	7,0	438223	7,5	+354327	+5,4	у 5,2 р. б.
Боргові цінні папери Уряду США	-	-	3910	0,1	40758	0,7	+40758	+0,7	×
Кредити та аванси фізич- ним особам	35064	0,9	12322	0,2	9399	0,2	-25665	-0,7	-73,2
Корпоративні облігації	-	-	887	0,0	-	-	-	-	-
Усього про- центних доходів	3943258	100,0	5935847	100,0	5823659	100,0	+1880401	-	+47,7
Поточні/розра- хункові рахун- ки	733372	48,2	1071558	33,2	1490114	61,1	+756742	+12,9	у 2,0 р. б.
Строкові депо- зити фізичних осіб	222232	14,6	496815	15,4	681329	28,0	+459097	+13,4	у 3,1 р. б.
Строкові депо- зити юридич- них осіб	79126	5,2	1465609	45,5	234747	9,6	+155621	+4,4	у 3,0 р. б.
Розміщення коштів інших банків	7441	0,5	73042	2,3	14104	0,6	+6663	+0,1	+89,5

Продовження додатку Д

А	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Інші залучені кошти	1507	0,1	69895	2,2	4238	0,2	+2731	+0,1	у 2,8 р. б.
Субординований борг	7010	0,5	7852	0,2	3447	0,1	-3563	-0,4	-50,8
Заборгованість перед НБУ	462455	30,4	31088	1,0	-	-	-462455	-30,4	-100,0
Орендні зобов'язання	8281	0,5	8497	0,2	9662	0,4	+1381	-0,1	+16,7
Усього процентних витрат	1521424	100,0	3224356	100,0	2437641	100,0	+916217	-	+60,2
Чистий процентний дохід	2421834	×	2711491	×	3386018	×	+96418	×	+39,8

Додаток Е

Склад, структура та динаміка комісійних доходів і комісійних витрат Акціонерного банку «Південний» за 2022-2024 рр. (станом на кінець року)

Вид комісійних доходів і комісійних витрат	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Зміни (+,-) 2024 р. до 2022 р.		
	сума, тис. грн	у % до під- сум- ку	сума, тис. грн	у % до під- сум- ку	сума, тис. грн	у % до під- сум- ку	суми, тис. грн	част- ки, в. п.	у %
Комісійні доходи:									
розрахунково- касове обслу- говування клієнтів	1209091	71,0	936839	69,7	1082862	69,5	-126229	-1,5	-10,4
купівля та про- даж іноземної валюти	221849	13,0	242189	18,0	291600	18,7	+69751	+5,7	+31,4
гарантії, авалі та акредитиви надані	106455	6,3	79490	5,9	99108	6,4	-7347	+0,1	-6,9
розрахунково- касове обслу- говування інших банків	128433	7,5	60083	4,5	57044	3,7	-71389	-3,8	-55,6
операції з цін- ними паперами	224	0,0	267	0,0	405	0,0	+181	-	+80,8
інше	37266	2,2	25115	1,9	27149	1,7	-10117	-0,5	-27,1
Усього комі- сійних доходів	1703318	100,0	1343983	100,0	1558168	100,0	-145150	-	-8,5
Комісійні витрати:									
розрахунково- касове обслу- говування клієнтів та інших банків	483843	98,3	505892	98,9	643591	97,7	+159748	-0,6	+33,0
інше	8122	1,7	5454	1,1	15444	2,3	+7322	+0,6	+90,2
Усього комі- сійних витрат	491965	100,0	511346	100,0	659035	100,0	+167070	-	+34,0
Чистий комі- сійний дохід	1211353	×	832637	×	899133	×	-312220	×	-25,8

Додаток Ж

Формування і динаміка чистого прибутку Акціонерного банку

«Південний» за 2022-2024 рр., тис. грн

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення (+,-) 2024 р. від 2022 р.	
				абсо- лютне	віднос- не, %
Процентні доходи	3943258	5935847	5823659	+1880401	+47,7
Процентні витрати	1521424	3224356	2437641	+916217	+60,2
Чистий процентний дохід	2421834	2711491	3386018	+964184	+39,8
Зменшення (відрахування до) резерву під кредитні збитки	(2077094)	(157121)	920310	+2997404	×
Комісійні доходи	1703318	1343983	1558168	-145150	-8,5
Комісійні витрати	491965	511346	659035	+167070	+34,0
Чистий прибуток від фінансових інструментів	49218	250075	173240	+124022	у 3,5 р. б.
Чистий прибуток від операцій з іноземною валютою	408606	299682	299544	-109062	-26,7
Чистий прибуток від переоцінки іноземної валюти	45016	139209	24819	-20197	-44,9
Інші доходи	38721	66586	82501	+43780	у 2,1 р. б.
Інші витрати	265423	587078	639741	+374318	у 2,4 р. б.
Витрати на виплати працівникам	1023423	1349389	1428375	+404952	+39,6
Амортизаційні витрати	206843	173218	163932	-42911	-20,7
Інші адміністративні та операційні витрати	128871	166667	175310	+46439	+36,0
Прибуток до оподаткування	473094	1866207	3378207	+2905113	у 7,1 р. б.
Витрати з податку на прибуток	83440	941777	1701435	+1617995	у 20,4 р. б.
Чистий прибуток	389654	924430	1676772	+1287118	у 4,3 р. б.
У % до чистого процентного доходу	16,1	34,1	49,5	+33,4	×
У % до прибутку до оподаткування	82,4	49,5	49,6	-32,8	×